WYBORY PREZYDENTA RP

28 czerwca 2020 r.

SZKOLENIE
CZŁONKÓW OBWODOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH

Opracowanie:

© Krajowe Biuro Wyborcze

Krajowe Biuro Wyborcze

PROGRAM SZKOLENIA

- Członkowie komisji
- Mężowie zaufania
- Obserwatorzy społeczni
- Obserwatorzy międzynarodowi
- Dziennikarze
- Lokal wyborczy
- Zadania komisji przed dniem wyborów
- Zadania komisji w dniu wyborów przed otwarciem lokalu wyborczego
- Zadania komisji w trakcie głosowania
- Głosowanie przez pełnomocnika – szczególne zadania komisji
- Głosowanie korespondencyjne – szczególne zadania komisji
- Przebieg głosowania
- Zakończenie głosowania
- Ustalenie wyników głosowania w obwodzie
- Przekazywanie protokołu głosowania do Okręgowej Komisji Wyborczej
- Przekazanie w depozyt materiałów z wyborów.
- Szczególne zadania komisji w obwodach odrębnych
- Ponowne głosowanie

NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNE

UCHWAŁA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 27 lutego 2019 r.
w sprawie w sprawie należności pieniężnych przysługujących członkom komisji wyborczych w wyborach (...) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Członkom OKW za czas związany z wykonywaniem zadań członka komisji przysługuje zryczałtowana dieta w wysokości:

1) dla przewodniczących obwodowych komisji wyborczych - 500 zł;
2) dla zastępców przewodniczących obwodowych komisji wyborczych – 400 zł;
3) dla członków obwodowych komisji wyborczych – 350 zł;

W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w głosowaniu ponownym, dieta przysługuje w pełnej wysokości.

Krajowe Biuro Wyborcze

NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNE

UWAGA:

- **zryczałtowana dieta nie przysługuje, jeżeli członek obwodowej komisji wyborczej nie uczestniczył w czynnościach związanych z przeprowadzeniem głosowania lub ustaleniem wyników głosowania.**
- **dojazd członka obwodowej komisji wyborczej na posiedzenie, szkolenie *(o ile szkolenie przeprowadzane jest w tej samej gminie, w której siedzibę ma komisja)*, traktowane jest jako dojazd do miejsca pracy i w związku z tym członkowi komisji nie przysługuje zwrot kosztów dojazdu do siedziby komisji czy miejsca szkolenia.**
- **zryczałtowane diety wypłacane są po przyjęciu protokołów głosowania w obwodach przez właściwą komisję wyborczą wyższego stopnia**

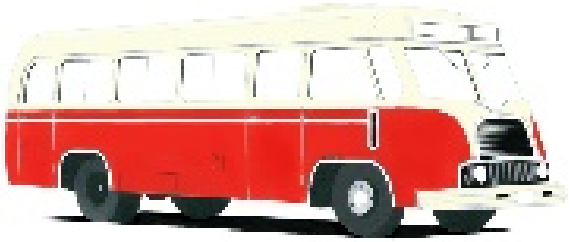

Krajowe Biuro Wyborcze

PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW KOMISJI

Członkowie Obwodowych Komisji Wyborczych zobowiązani są do zapoznania się z całością wytycznych - *uchwała PKW z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.*

Zgodnie z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej są wiążące dla komisji niższego stopnia. **Dlatego też członkowie komisji zobowiązani są zapoznać się z całością wytycznych i bezwzględnie je stosować**.

Członkowie komisji zobowiązani są również do bezwzględnego przestrzegania przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia ……. 2020 r. w sprawie szczegółowych zasad bezpieczeństwa sanitarnego w lokalu wyborczym oraz wykazu środków ochrony osobistej związanej ze zwalczaniem epidemii COVID-19 dla członków obwodowych komisji wyborczych (Dz.U. … poz. …)

Krajowe Biuro Wyborcze

PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW KOMISJI

Obsługę i techniczno-materialne warunki pracy OKW, w tym możliwość wykorzystania techniki elektronicznej oraz **wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów** na obszarze gminy **zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta), zwany dalej „wójtem”** (art. 156 § 1 Kodeksu wyborczego).

Krajowe Biuro Wyborcze

CZŁONKOWIE KOMISJI

- są obowiązani nosić w widoczny sposób **identyfikatory** – w dniu głosowania;
- nie mogą udzielać **wyborcom pomocy w głosowaniu** z wyjątkiem pomocy polegającej na udzielaniu głosującym stosownych informacji;
- na wniosek wyborcy komisja jest obowiązana **wyjaśnić jej sposób głosowania** oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacją umieszczoną na karcie do głosowania;
- przewodniczący komisji **odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju, czuwa nad przestrzeganiem tajności głosowania oraz zasad bezpieczeństwa sanitarnego związanego ze zwalczaniem epidemii COVID-19.**
- **przewodniczący kieruje pracami komisji,** ma prawo żądać opuszczenia lokalu przez osoby naruszające porządek i zakłócające spokój oraz prowadzące agitację wyborczą (art. 107 § 2 Kodeksu wyborczego), a w razie potrzeby zwrócić się do Policji o pomoc (art. 49 § 3 Kodeksu wyborczego).

Przypadki zakłócenia głosowania odnotowuje się w punkcie 22 protokołu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

MĘŻOWIE ZAUFANIA

- 1 komitet wyborczy - 1 mąż zaufania (wyłącznie osoba pełnoletnia);

- **wyznaczony przez pełnomocnika wyborczego** komitetu wyborczego, który zarejestrował kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (lub osobę upoważnioną). **Mężowie zaufania danego komitetu** nie mogą się zmieniać w trakcie czynności komisji związanych z ustalaniem wyników głosowania w obwodzie;

- **zaświadczenie** (wg wzoru ustalonego przez PKW uchwałą z dnia 30 lipca 2018 r.) lub jego kopia – podpisane przez właściwy organ podmiotu uprawnionego lub upoważnioną przez ten organ osobę + okazanie komisji kserokopii upoważnienia. Komisja sprawdza zaświadczenie ze wzorem oraz tożsamość tej osoby;

- **powinien posiadać identyfikator.**

Identyfikatory nie mogą zawierać elementów kampanii wyborczej.

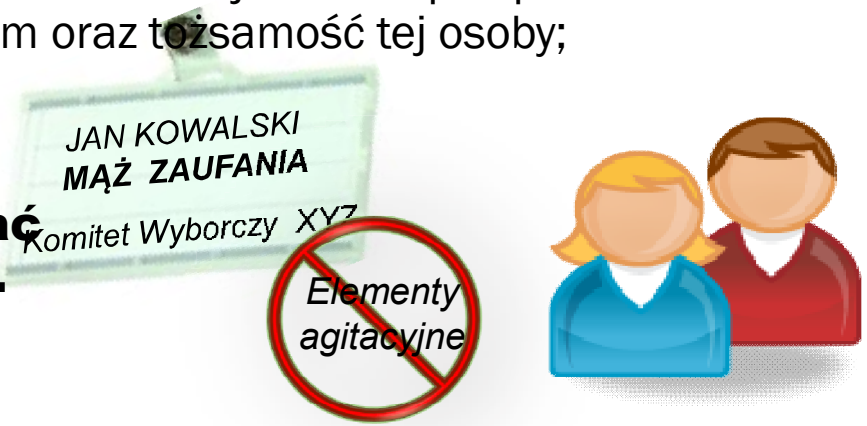

Komisja wywiesza informację (w lokalu wyborczym w miejscu widocznym z zewnątrz oraz w urzędzie gminy) o godzinie rozpoczęcia swojej pracy w dniu głosowania (a nie o godzinie rozpoczęcia głosowania!)

Krajowe Biuro Wyborcze

WZÓR ZAŚWIADCZENIA DLA MĘŻA ZAUFANIA

ZAŚWIADCZENIE DLA MĘŻA ZAUFANIA

Ja .....,
(imię - imiona i nazwisko)

jako pełnomocnik wyborczy – osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego*, działając w imieniu:

Nazwa komitetu

zaświadczam, że Pan / Pani:

Imię		Drugie imię		Nazwisko	
Numer ewidencyjny PESEL					

został(-a) wyznaczony(-a) na męża zaufania do:

..... w .....
(nazwa komisji wyborczej (w przypadku obwodowej komisji wyborczej, jej numer) (miejscowość)

w wyborach .....
(nazwa wyborów)

zarządzonych na dzień .....
(data wyborów)

.....
(podpis pełnomocnika lub osoby upoważnionej)

* Jeżeli zaświadczenie wystawiła osoba upoważniona przez pełnomocnika, zaświadczenie należy okazać właściwej komisji wyborczej łącznie z kopią udzielonego upoważnienia.

** W przypadku wyznaczenia męża zaufania do obwodowej komisji wyborczej zaświadczenie dotyczy zarówno obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, jak i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, chyba że zostanie w nim wskazana tylko jedna z tych komisji.

Zaświadczenie powinno zostać sporządzone według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą uchwałą z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie wzoru zaświadczenia dla męża zaufania (M.P. poz. 822). Zaświadczenia mogą różnić się między sobą wyglądem i układem graficznym, ale ich treść musi odpowiadać wzorowi ustalonemu przez Państwową Komisję Wyborczą

Z uwagi na stan epidemii, o ile nie ma możliwości przedłożenia oryginału zaświadczenia, zarówno zaświadczenie podpisane przez pełnomocnika wyborczego lub upoważnioną przez niego osobę, jak też ewentualne upoważnienie, mogą zostać przedłożone przewodniczącemu komisji w formie wydruku skanów tych dokumentów

Krajowe Biuro Wyborcze

MĘŻOWIE ZAUFANIA

Mężem zaufania nie może być:

- kandydat w wyborach;
- komisarz wyborczy;
- pełnomocnik wyborczy;
- pełnomocnik finansowy;
- urzędnik wyborczy;
- członek komisji wyborczej.

Niedopuszczalne jest utrudnianie przez członków komisji obwodowej obserwacji mężom zaufania wszystkich wykonywanych czynności.

Mężowie zaufania nie mogą

1) wykonywać żadnych czynności członka komisji;
2) pomagać wyborcom w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień;
3) liczyć, ani przeglądać kart do głosowania przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie głosowania i po jego zakończeniu, tj. nie mogą mieć żadnego kontaktu fizycznego z kartami do głosowania – nie mogą dotykać kart w żadnym momencie;
4) wykonywać żadnych czynności związanych z głosowaniem korespondencyjnym, tj. np. wyjmować kopert na kartę do głosowania lub oświadczeń o osobistym i tajnym oddaniu głosu z kopert zwrotnych, ani też wyjmować kart do głosowania z kopert na kartę do głosowania, tj. nie mogą mieć żadnego kontaktu fizycznego z kopertami, kartami do głosowania i oświadczeniami – nie mogą dotykać kopert zwrotnych, kopert na kartę do głosowania, kart do głosowania i oświadczeń.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

Mężowie zaufania mają prawo w szczególności:

1) być obecni podczas wszystkich czynności obwodowej komisji wyborczej;
2) być obecni w lokalu wyborczym w czasie przygotowania do głosowania, w trakcie głosowania i podczas ustalania wyników głosowania i sporządzania protokołu;
3) obserwować liczenie głosów przez obwodową komisję wyborczą i ustalanie przez nią wyników głosowania;
4) zgłaszać przewodniczącym komisji na bieżąco uwagi i zastrzeżenia;
5) wnosić uwagi do protokołu głosowania, z wymienieniem konkretnych zarzutów;
6) być obecni przy przewożeniu i przekazywaniu protokołów do właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia;
7) być obecni przy sprawdzaniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania;
8) występować o wydanie kopii protokołu głosowania;
9) być obecni przy wprowadzaniu danych do sieci elektronicznego przesyłania danych.

Wykonywanie uprawnień mężów zaufania nie może utrudniać pracy komisji, zakłócać powagi głosowania ani naruszać jego tajności.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

W dniu głosowania –

- od momentu rozpoczęcia pracy przez komisję - do czasu rozpoczęcia głosowania **oraz**
- w okresie od zamknięcia lokalu wyborczego do podpisania protokołu głosowania,

czynności komisji mogą być rejestrowane przez mężów zaufania z wykorzystaniem własnych urządzeń rejestrujących (art. 42 § 5 Kodeksu wyborczego). **(bez transmisji !!!)**

Materiały zawierające zarejestrowany przebieg czynności na wniosek męża zaufania, rejestrującego te czynności, mogą zostać zakwalifikowane jako dokumenty z wyborów. W przypadku, gdy mąż zaufania złoży wniosek o dołączenie zarejestrowanego przez niego materiału jako dokument z wyborów, komisja pakuje go, opieczętowuje oraz przekazuje z innymi dokumentami z wyborów.

<u>Mąż zaufania ma obowiązek bezwzględnego stosowania</u> zasad bezpieczeństwa sanitarnego związanego ze zwalczaniem epidemii COVID-19, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Krajowe Biuro Wyborcze

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

Obserwacja czynności wykonywanych przez komisję obwodową w trakcie głosowania, tj. w okresie od jego rozpoczęcia o godz. 7^{00} do czasu jego zakończenia do godz. 21^{00}, z zastrzeżeniem, że nie zostało ono przedłużone, nie uprawnia mężów zaufania do utrwalania pracy komisji za pomocą żadnych urządzeń rejestrujących.

Przewodniczący komisji może wydawać polecenia o charakterze porządkowym, w przypadku gdy działania mężów zaufania wykraczają poza ich uprawnienia, utrudniają pracę komisji, zakłócają powagę głosowania lub naruszają jego tajność. Fakt ten należy odnotować w punkcie 22 protokołu głosowania.

Kwestie organizacyjne związane z wykonywaniem funkcji męża zaufania należą do kompetencji przewodniczącego danej komisji, który winien ustalić je i przekazać przybyłym mężom zaufania.

OBSERWATORZY SPOŁECZNI

Zarejestrowane w Rzeczypospolitej Polskiej, tj. **wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego**, stowarzyszenia i fundacje, do których celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, mają prawo wyznaczyć po jednym obserwatorze społecznym do każdej obwodowej komisji wyborczej. Prawo wyznaczenia po jednym obserwatorze społecznym do komisji mają stowarzyszenia i fundacje, które w swoim statucie mają zapisaną realizację co najmniej jednego z wymienionego wyżej celu, tj.

- troskę o demokrację
- prawa obywatelskie
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Nie ma przy tym znaczenia, w jaki sposób zostaną one zapisane (jakie sformułowania zostaną użyte) w statucie.

Krajowe Biuro Wyborcze

OBSERWATORZY SPOŁECZNI

Obserwatorem społecznym nie może być:

1) kandydat w wyborach;
2) komisarz wyborczy;
3) pełnomocnik wyborczy;
4) pełnomocnik finansowy;
5) urzędnik wyborczy;
6) członek komisji wyborczej.

Obserwatorzy społeczni mają takie same uprawnienia jakie przysługują mężom zaufania **za wyjątkiem:**

1) wnoszenia uwag do protokołu głosowania;
2) obecności przy przewożeniu i przekazywaniu protokołu do właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia.

ZAŚWIADCZENIE DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

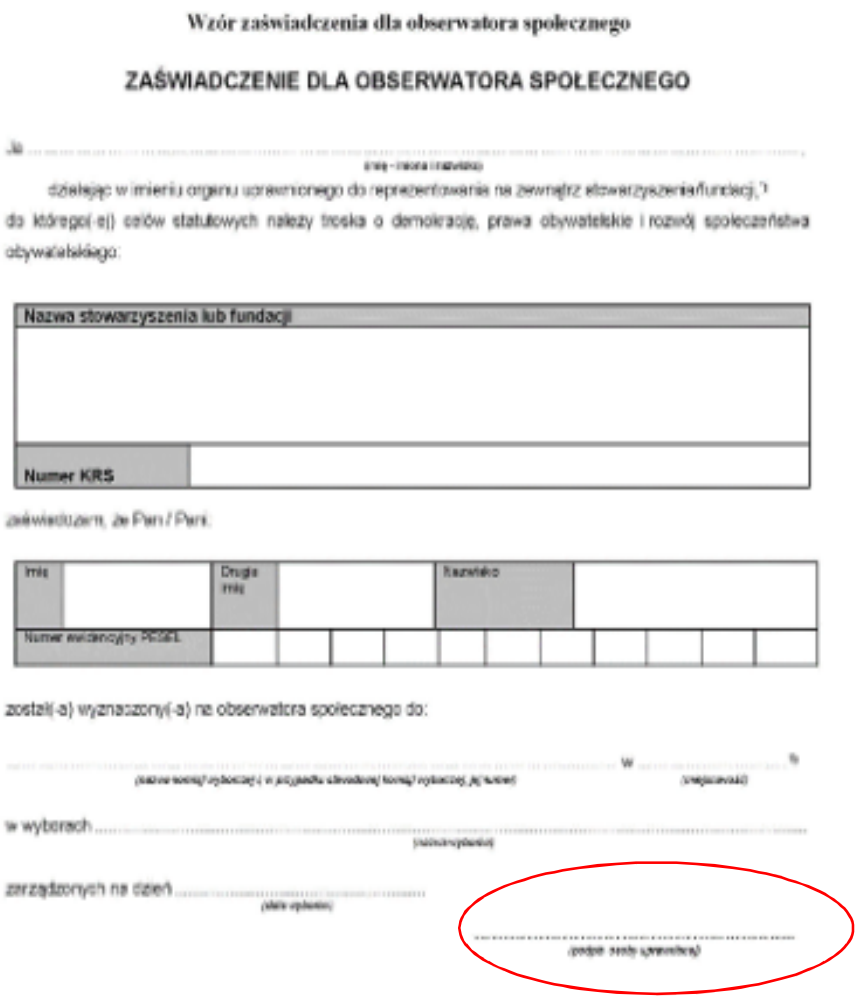

Wzór zaświadczenia dla obserwatora społecznego

ZAŚWIADCZENIE DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

Ja .....
(imię i nazwisko)

działając w imieniu organu uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz stowarzyszenia/fundacji,*)

do którego(ej) celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego:

Nazwa stowarzyszenia lub fundacji	
Numer KRS	

zaświadczam, że Pan / Pani

Imię		Drugie imię		Nazwisko	
Numer ewidencyjny PESEL					

został(-a) wyznaczony(-a) na obserwatora społecznego do:

..... w .....
(nazwa komisji wyborczej i w przypadku obwodowej komisji wyborczej jej numer) (miejscowość)

w wyborach .....
(nazwa wyborów)

zarządzonych na dzień .....
(data wyborów)

.....
(podpis osoby uprawnionej)

*) niepotrzebne skreślić lub pominąć

**) W przypadku wyznaczenia obserwatora społecznego do obwodowej komisji wyborczej zaświadczenie dotyczy zarówno obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, jak i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, chyba że zostanie w nim wskazana tylko jedna z nich.

- **Obserwator społeczny przedstawia przewodniczącemu OKW zaświadczenie podpisane przez osobę działającą w imieniu organu uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz stowarzyszenia/fundacji oraz dokument tożsamości.**
- **Zaświadczenia mogą różnić się układem graficznym, ale ich treść musi odpowiadać wzorowi ustalonemu przez PKW (M.P. z 2018 r. poz. 795).**
- **OKW sprawdza tożsamość obserwatora społecznego.**

Krajowe Biuro Wyborcze

ZAŚWIADCZENIE DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

Na podstawie przedłożonego komisji zaświadczenia, w którym wskazany będzie numer, pod którym stowarzyszenie lub fundacja została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego, członek komisji weryfikuje uprawnienie do wyznaczenia obserwatorów społecznych przez dane stowarzyszenie lub fundację (cele statutowe).

Sprawdzenia można dokonać w wyszukiwarce Ministerstwa Sprawiedliwości na stronie internetowej

https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs

W przypadku braku takiej możliwości technicznej lub innych wątpliwości komisja zwraca się o pomoc w tej sprawie do urzędu gminy.

ZAŚWIADCZENIE
DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

Z uwagi na stan epidemii, o ile nie ma możliwości przedłożenia oryginału zaświadczenia, obserwator społeczny może przedstawić przewodniczącemu komisji wydruk skanu zaświadczenia podpisanego przez osobę działającą w imieniu organu uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz stowarzyszenia lub fundacji. Jednakże w takim przypadku konieczne jest jednoczesne przedłożenie skanu innego dokumentu uprawdopodobniającego, że obserwator społeczny został wyznaczony przez uprawniony do tego organ danej fundacji lub stowarzyszenia, tj. np. skanu uchwały w sprawie wyboru prezesa danego stowarzyszenia lub fundacji albo skanu innego tego rodzaju dokumentu. Musi to być skan innego dokumentu, niż wyciąg z Krajowego Rejestru Sądowego, który dostępny jest w Internecie. Przedkładanie skanu tego rodzaju dokumentu nie jest konieczne w przypadku przedłożenia przewodniczącemu komisji oryginału zaświadczenia

Krajowe Biuro Wyborcze

OBSERWATORZY MIĘDZYNARODOWI

Przy wszystkich czynnościach komisji
mogą być również obecni
obserwatorzy międzynarodowi
zaproszeni przez PKW.

Obserwatorzy międzynarodowi przedstawią komisji **zaświadczenie** wydane przez PKW. Obserwatorzy międzynarodowi posiadają **uprawnienia mężów zaufania**, z wyjątkiem prawa do wnoszenia uwag do protokołu (art. 50 § 2 Kodeksu wyborczego).

Nie mogą oni wykonywać żadnych czynności członka komisji, pomagać głosującym w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień.

Krajowe Biuro Wyborcze

DZIENNIKARZE

NAZWA
podtytuł pisma

LEGITYMACJA PRASOWA

nr ...../.....

Zaświadczam, że Pan/i

.....

legitymujący/a się dowodem osobistym
nr ..... wydanym przez .....

.....

jest redaktorem miesięcznika kulturalnego
NAZWA

Proszę o okazanie pomocy przy
zbieraniu dla nas materiałów prasowych.

Xawery Ygerkowski
redaktor naczelny

legitymacja ważna do końca .....r

- ważna legitymacja dziennikarska lub inny dokument potwierdzający reprezentowanie redakcji;
- obowiązek zgłoszenia obecności przewodniczącemu OKW oraz stosowanie się do zarządzeń mających na celu zapewnienie powagi i tajności głosowania;
- zakaz przeprowadzania wywiadów w lokalu w którym odbywa się głosowanie;
- zakaz przebywania w lokalu wyborczym przed rozpoczęciem głosowania oraz po jego zakończeniu.

Po uzyskaniu zgody przewodniczącego OKW oraz osób, których wizerunek jest utrwalany, w tym członków komisji, dopuszczalne jest sfilmowanie i sfotografowanie momentu oddania głosu.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRAWA DZIENNIKARZY

Za zgodą Okręgowej Komisji Wyborczej przewodniczący OKW zezwala na sfilmowanie i sfotografowanie przez dziennikarzy momentu otwierania przez OKW urny wyborczej i wyjmowania z niej kart do głosowania. Po wykonaniu tej czynności dziennikarze obowiązani są niezwłocznie opuścić lokal OKW.

Krajowe Biuro Wyborcze

LOKAL WYBORCZY

Lokal OKW powinien być — w miarę możliwości — tak urządzony, aby wyborca, po otrzymaniu karty do głosowania kierował się bezpośrednio do miejsca za osłoną, a następnie w stronę urny.

Lokal wyborczy powinien być tak urządzony, aby bezwzględnie zostały spełnione wszystkie zasady bezpieczeństwa sanitarnego określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia

Członków OKW wyposaża się:
- w jednorazowe rękawice ochronne
- płyn do dezynfekcji rąk
- w maseczki medyczne oraz w przyłbice (jeśli nie obsługują wyborców).

Krajowe Biuro Wyborcze

Zasady bezpieczeństwa sanitarnego określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia

W lokalu wyborczym, zgodnie z wymogami:

- przebywa w tym samym czasie nie więcej niż 1 wyborca na 4 m^2,
- należy zapewnić wietrzenie przed przystąpieniem OKW do pracy, co godzinę przez 10 minut (nie przerywa głosowania oraz pracy OKW),
- członkowie OKW zachowują co najmniej 1,5 m odstępu,
- korzysta się ze stołów niepokrytych suknem, ani żadnym innym wchłanialnym materiałem;
- zalecana się korzystanie z wentylacji, jeżeli budynek jest w nią wyposażony;
- przy wejściu, w widocznym miejscu, umieszcza się dla wyborców płyn do dezynfekcji rąk;
- powierzchnie takie jak: klamki, urny wyborcze, blaty stołów, uchwyty, włączniki światła i inne przedmioty oraz powierzchnie, które mogą być dotykane przez osoby przebywające w lokalu wyborczym są przemywane płynem dezynfekcyjnym: przed przystąpieniem OKW do pracy, nie częściej niż co godzinę, co najmniej 6 razy w czasie trwania głosowania, przy czym nie przerywa to głosowania oraz pracy OKW.

LOKAL WYBORCZY

Pomieszczenia lub osłony do tajnego głosowania powinny być przygotowane w odpowiedniej liczbie dla sprawnego przebiegu głosowania, łatwo dostępne, umożliwiające nieskrępowane i tajne głosowanie, wyposażone w przybory do pisania, dobre oświetlenie oraz plakat informacyjny PKW o sposobie głosowania.

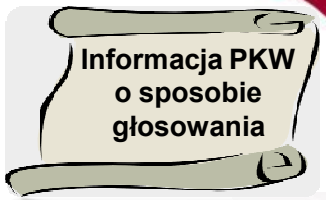

Po odebraniu lokalu OKW sprawdza wielkość i możliwość zabezpieczenia urny przed otwarciem. OKW może wystąpić do wójta o zabezpieczenie dodatkowej urny informując o tym urzędnika wyborczego.

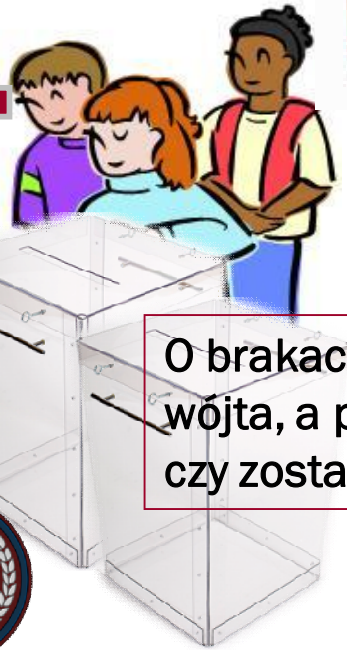

Kontrola stanu wyposażenia lokalu, w tym czy jest godło, dostęp do telefonu oraz oznakowania budynku.

Termin - uzgodnić z wójtem, nie później niż w przeddzień głosowania skontrolować stan wyposażenia lokalu oraz oznakowania budynku i **czy spełnia wszystkie wymogi bezpieczeństwa sanitarnego określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia**.

O brakach zawiadomić wójta, a później sprawdzić czy zostały one usunięte.

Krajowe Biuro Wyborcze

WARUNKI TECHNICZNE
LOKAL DOSTOSOWANY DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019, poz. 336).

Kontrola czy lokal oraz elementy jego wyposażenia spełniają warunki rozporządzenia.

Warunki określone w rozporządzeniu, które OKW powinna skontrolować, a ewentualny ich brak możliwy jest jeszcze do uzupełnienia na dzień głosowania po kontroli OKW:

- ✓ **kontrastujący kolor krawędzi stopni schodów i posadzki;**
- ✓ **dogodne warunki ruchu** (oznaczenie przezroczystych przegród, przeciwpoślizgowe posadzki, brak przeszkód, dodatkowe oświetlenie miejsca zapewniającego tajność głosowania);
- ✓ **co najmniej jedno miejsce zapewniające tajność głosowania dostosowane do potrzeb wyborcy niepełnosprawnego;**
- ✓ **wysokość urny** – max 1 m;
- ✓ **przejście między elementami wyposażenia lokalu min 1,5 m;**
- ✓ **obwieszczenia i informacje** umieszczone dodatkowo w miejscu dostępnym z wózka inwalidzkiego, na wysokości 0,9 m (mierzonej od posadzki do dolnej części arkusza obwieszczenia lub informacji).

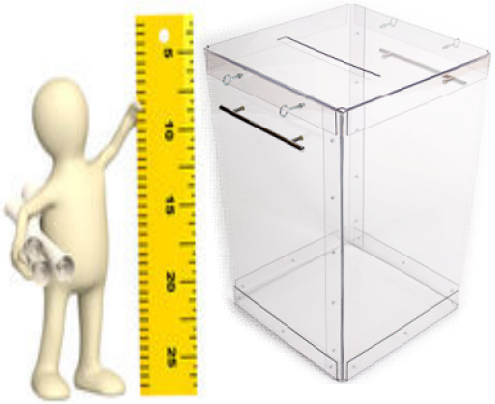

Krajowe Biuro Wyborcze

URZĘDOWE OBWIESZCZENIA I INFORMACJE

- zarejestrowanych kandydatach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach komisji;
- sposobie głosowania i warunkach ważności głosu;
- składzie komisji;
- skreśleniu kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wraz z informacją o warunkach decydujących o ważności głosu oddanego na karcie do głosowania, na której pozostało nazwisko skreślonego kandydata (o ile sytuacja tak będzie miała miejsce).

INFORMACJE O SPOSOBIE GŁOSOWANIA

Załączniki do uchwały Nr 60/2020
Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 9 marca 2020 r. (poz. …)

Załącznik nr 1

INFORMACJA
O SPOSOBIE GŁOSOWANIA
ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU
W WYBORACH PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ:

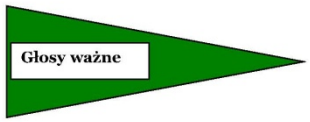

- **głosować można tylko na jednego kandydata**, stawiając znak „X" (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) na karcie do głosowania w kratce z lewej strony obok nazwiska kandydata

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X" w kratce przy nazwisku więcej niż jednego kandydata
- niepostawienie znaku „X" w żadnej kratce

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PIECZĘCIĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Załącznik nr 2

INFORMACJA
O SPOSOBIE GŁOSOWANIA
ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU
W PONOWNYM GŁOSOWANIU
W WYBORACH PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ:

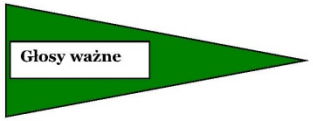

- **głosować można tylko na jednego kandydata**, stawiając znak „X" (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) na karcie do głosowania w kratce z lewej strony obok nazwiska kandydata

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X" w kratce przy nazwisku obu kandydatów
- niepostawienie znaku „X" w żadnej kratce

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PIECZĘCIĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

INFORMACJE - wywiesić w lokalu wyborczym + wewnątrz kabin zapewniających tajność głosowania

Krajowe Biuro Wyborcze

SKREŚLENIE KANDYDATA - POSTĘPOWANIE KOMISJI

Jeżeli **po wydrukowaniu kart** nastąpiło:
- **skreślenie kandydata**
nie drukuje się nowych kart.

Państwowa Komisja Wyborcza:

1. **Zawiadamia** o skreśleniu wszystkie OKW.
2. **Sporządza informację** o nowym, prawidłowym brzmieniu karty przez odwzorowanie takiej karty ze skreślonym nazwiskiem kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz o warunkach ważności głosu oddanego na takiej karcie.

OKW:

1. **Umieszcza otrzymaną informację** o skreśleniach i nowym brzmieniu karty (w formie obwieszczenia) w lokalu przy właściwym obwieszczeniu.
2. **Informuje o tym ustnie każdego wyborcę przy wydawaniu karty do głosowania.**

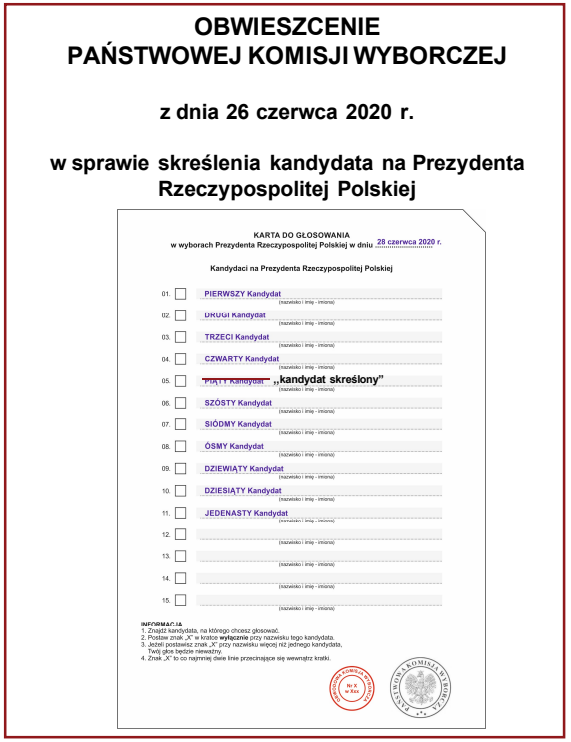

OBWIESZCZENIE
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 26 czerwca 2020 r.

w sprawie skreślenia kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

KARTA DO GŁOSOWANIA
w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 28 czerwca 2020 r.

Kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

01. PIERWSZY Kandydat
02. DRUGI Kandydat
03. TRZECI Kandydat
04. CZWARTY Kandydat
05. ~~PIĄTY Kandydat~~ „kandydat skreślony"
06. SZÓSTY Kandydat
07. SIÓDMY Kandydat
08. ÓSMY Kandydat
09. DZIEWIĄTY Kandydat
10. DZIESIĄTY Kandydat
11. JEDENASTY Kandydat
12.
13.
14.
15.

INFORMACJA
1. Znajdź kandydata, na którego chcesz głosować.
2. Postaw znak „X" w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X" przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X" to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

Niedopuszczalne jest dokonywanie przez OKW jakichkolwiek skreśleń i adnotacji na kartach do głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM WYBORÓW

I posiedzenie

- Niezwłocznie po powołaniu (wybór Przewodniczącego+Z-cy);
- Zapoznanie się z wytycznymi PKW oraz Rozporządzeniem MZ;
- Ustalenie sposobu wykonania zadań;
- Informację o swoim składzie komisja podaje do wiad. publicznej + w lokalu wyborczym w dniu głosowania

II posiedzenie

- Najpóźniej niż w przeddzień wyborów;
- Omówienie organizacji pracy przed i w dniu wyborów;
- Ustalenie godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania i podanie jej do publ. wiad. - w budynku lokalu+urząd gminy;

(Zadania te komisja może wykonać w trakcie pierwszego posiedzenia)

Komisja współdziała w tym zakresie z wójtem i urzędnikiem wyborczym

Ustalone godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania podaje się do publicznej wiadomości w budynku lokalu wyborczego i w urzędzie gminy

Krajowe Biuro Wyborcze

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM GŁOSOWANIA

Posiedzenie komisji - GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

- Termin uzgodniony z Urzędnikiem Wyborczym za pośrednictwem Urzędu Gminy co najmniej w połowie składu;
- ostemplowanie kart do głosowania w głos. korespond[illegible] oraz przygotowania pakietów wyborczych;
- miejsce wskazuje urząd obsługujący urzędnika wyborczego + właściwa pieczęć okw i nr);
- protokół **w 2 egz.** (Urzędnik wyborczy i komisja)

Przed rozpoczęciem stemplowania kart komisja upewnia się, czy wydano jej właściwą pieczęć (numer komisji i nazwa miejscowości).

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

Skład pakietu wyborczego zgodnie z wymogami ustawowymi

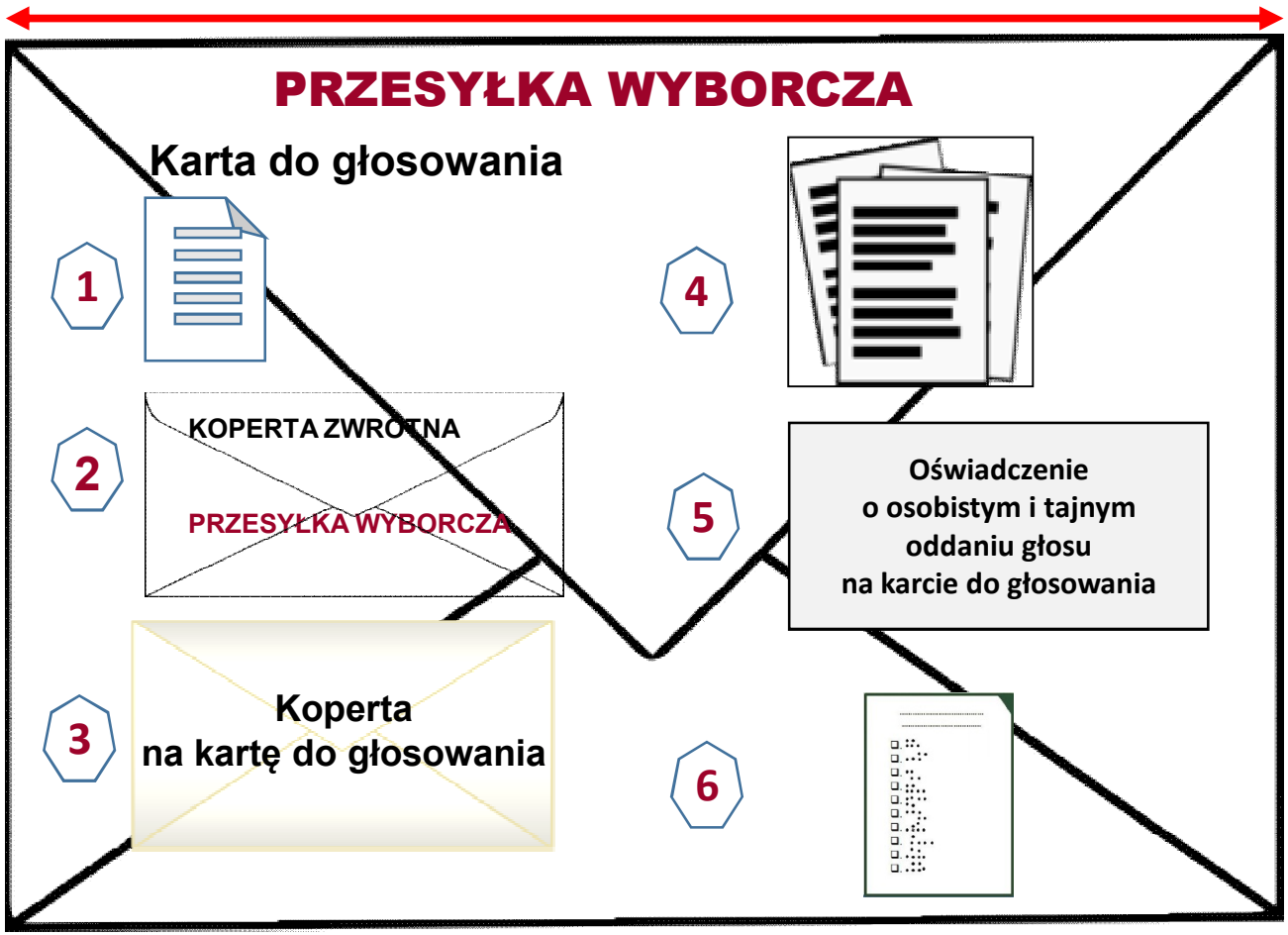

1. Karta do głosowania
2. Koperta zwrotna
3. Koperta na kartę do głosowania
4. Instrukcja głosowania korespondencyjnego
5. Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu
6. Nakładka na kartę do głosowania **(tylko jeżeli wyborca zażądał)**

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

Przygotowanie pakietu wyborczego

- Na formularzu **oświadczenia** umieszcza się **imię (imiona), nazwisko oraz PESEL** wyborcy.
- **Na kopercie na pakiet wyborczy** oraz na kopercie zwrotnej umieszcza się oznaczenie **„przesyłka wyborcza”.**
- **Na kopercie zwrotnej** umieszcza się **adres i nr właściwej OKW.**
- **Na kopercie na kartę do głosowania** umieszcza się oznaczenie **„koperta na kartę do głosowania”.**

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

Przygotowanie pakietu wyborczego - c.d.

Na kopercie zwrotnej i kopercie na kartę do głosowania nie można umieszczać żadnych innych oznaczeń poza wymienionymi.

Czynności dotyczące przygotowania pakietu wyborczego, wykonuje OKW w obecności urzędnika wyborczego.

PAKIET WYBORCZY może być:

- **przesłany wyborcy przez urząd gminy za pośrednictwem Poczty Polskiej ;**
- **doręczony do wyborcy przez upoważnionego pracownika urzędu gminy**
- **osobiście odebrany przez wyborcę w urzędzie gminy, jeżeli zadeklarował to w zgłoszeniu zamiaru głosowania korespondencyjnego.**

Krajowe Biuro Wyborcze

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM GŁOSOWANIA
(najpóźniej w przeddzień – odbiór materiałów)

co najmniej 1/2 pełnego składu komisji, w tym przewodniczący lub zastępca

- karty do głosowania (90 % – wyborców):
  - przeliczyć, sprawdzić czy są prawidłowo wydrukowane (błędy, usterki drukarskie), czy są kompletne tj. zawierają dane wszystkich kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
  - sprawdzenia kompletności kart komisja dokonuje na podstawie obwieszczenia PKW ;
- nakładkę na kartę do głosowania
- formularze protokołów głosowania - **4 egz.**
- pieczęć okrągła Komisji – WŁAŚCIWA !
- spis wyborców;
- lista wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania;
- **osłony na spis wyborców, zapewniające ochronę danych osobowych;**
- materiały biurowe
- formularze zaświadczeń o udziale w głosowaniu

- **środki ochrony osobistej związanej ze zwalczaniem epidemii COVID-19, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia**

Krajowe Biuro Wyborcze

KARTA DO GŁOSOWANIA

35

KARTA DO GŁOSOWANIA
w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 28 czerwca 2020 r.

Kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

01. ☐ PIERWSZY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

02. ☐ DRUGI Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

03. ☐ TRZECI Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

04. ☐ CZWARTY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

05. ☐ PIĄTY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

06. ☐ SZÓSTY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

07. ☐ SIÓDMY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

08. ☐ ÓSMY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

09. ☐ DZIEWIĄTY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

10. ☐ DZIESIĄTY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

11. ☐ JEDENASTY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

INFORMACJA
1. Znajdź kandydata, na którego chcesz głosować.
2. Postaw znak „X" w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X" przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X" to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

OBWODOWA KOMISJA WYBORCZA Nr X w Xxx

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

Karta do głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponowne głosowanie w dniu 12 lipca 2020 r.

Kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

01. ☐ PIERWSZY Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

02. ☐ DRUGI Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

INFORMACJA
1. Znajdź kandydata, na którego chcesz głosować.
2. Postaw znak „X" w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X" przy nazwisku obu kandydatów, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X" to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

OBWODOWA KOMISJA WYBORCZA Nr X w Xxx

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

Krajowe Biuro Wyborcze

OBSŁUGA INFORMATYCZNA

Przewodniczący OKW najpóźniej w przeddzień głosowania ustala z operatorem informatycznej obsługi OKW miejsce i harmonogram pracy, z uwzględnieniem konieczności:

1) **przekazania w trakcie głosowania informacji o frekwencji;**
2) **wprowadzenia wszystkich danych z projektu protokołu głosowania;**
3) **transmisji danych z protokołu głosowania podpisanego przez członków OKW do WOW.**

Operatorzy OKW posiadają, przekazane przez koordynatora gminnego ds. informatyki, loginy i hasła dostępu do systemu informatycznego Wsparcie Organów Wyborczych (WOW) i mają obowiązek ich zabezpieczenia przed dostępem innych osób.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE

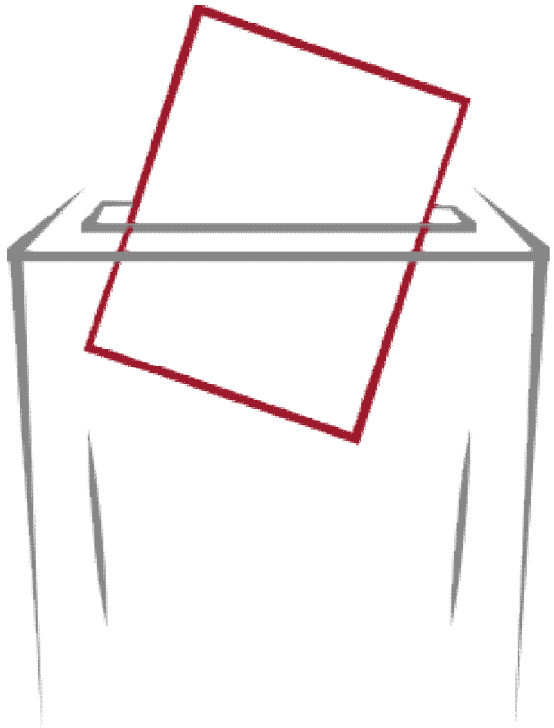

7.00 – 21.00

28 czerwca 2020 r.

Krajowe Biuro Wyborcze

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA
(przed otwarciem lokalu)

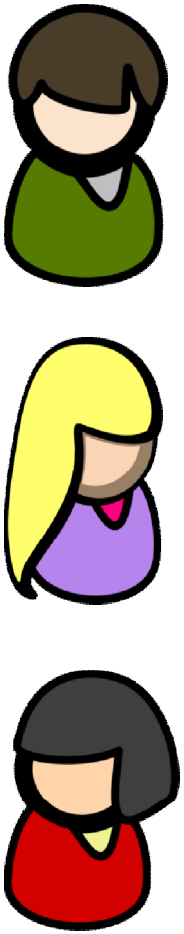

W dniu wyborów od chwili rozpoczęcia głosowania aż do jego zakończenia komisja wszystkie czynności wykonuje w możliwie pełnym składzie, lecz nie mniejszym niż 3 osoby, w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca

komisja powołana w składzie 3 osób wszystkie czynności wykonuje w możliwie pełnym składzie, lecz nie mniejszym niż 2 osoby, które muszą być przez cały czas obecne równocześnie w lokalu wyborczym **w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca**.

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA
(przed otwarciem lokalu)

W trakcie wykonywania wszystkich swoich czynności zarówno przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie głosowania, jak też po jego zakończeniu, komisja ma obowiązek bezwzględnego stosowania zasad bezpieczeństwa sanitarnego w lokalu wyborczym, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia oraz pilnowania, aby zasady te były przestrzegane przez inne osoby przebywające w lokalu wyborczym, tj. przez wyborców, mężów zaufania, obserwatorów społecznych, obserwatorów międzynarodowych, operatora informatycznej obsługi komisji oraz dziennikarzy

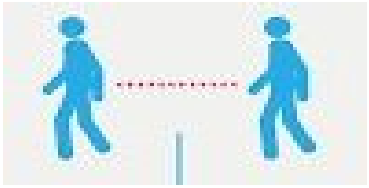

Krajowe Biuro Wyborcze

ZADANIA OKW W DNIU GŁOSOWANIA
- przed otwarciem lokalu wyborczego

O ustalonej godzinie - nie później niż o 6.00 – OKW wykonuje czynności przygotowujące do głosowania, w tym:

- sprawdza dostarczone dokumenty oraz swoją pieczęć;
- **ponownie przelicza karty do głosowania** i **ustaloną liczbę OKW wpisuje w punkcie 1 protokołu głosowania (tylko staranne wykonanie tej czynności pozwoli prawidłowo rozliczyć karty do głosowania po jego zakończeniu);**
- ostemplowuje wszystkie karty do głosowania swoją pieczęcią przed godz. 7.00, a jeśli to nie będzie możliwe OKW kończy stemplowanie bezpośrednio po 7.00;
- rozkłada **spis wyborców wraz z osłoną na spis oraz karty do głosowania**;
- sprawdza: czy wywieszono urzędowe obwieszczenia i informacje;
- sprawdza czy nie należy usunąć elementów kampanii wyborczej (plakaty, napisy);
- sprawdza urnę, zamyka i opieczętowuje **lub zabezpiecza za pomocą jednorazowych plomb (nalepek z unikalnym numerem). Numer ten wpisuje w protokole wewnętrznym.**

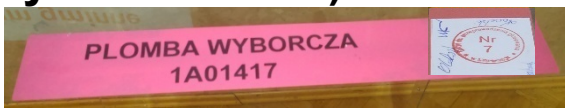

- **przygotowuje**, do stosowania przez wszystkie osoby przebywające w lokalu komisji, **środki ochrony osobistej związanej ze zwalczaniem epidemii COVID-19**, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Krajowe Biuro Wyborcze

ZADANIA OKW W DNIU GŁOSOWANIA
- przed otwarciem lokalu wyborczego

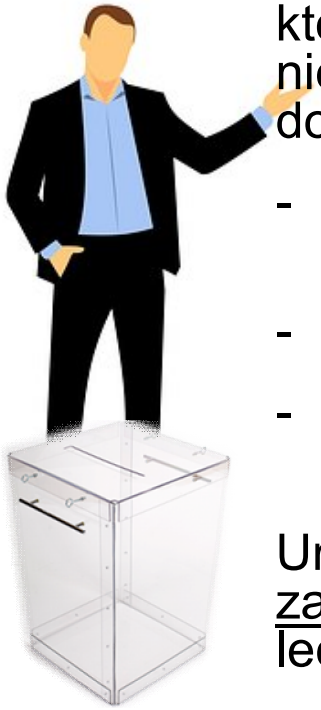

Przewodniczący OKW obowiązkowo wyznacza członka komisji, który przebywając w bezpośredniej bliskości urny zapewnia jej nienaruszalność oraz przestrzeganie przez wyborców zasad dotyczących tajności głosowania **w tym czuwa, aby:**

- **wyborcy wrzucali karty do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna,**
- **wyborcy nie wrzucali do urny nakładki na kartę do głosowania,**
- **doręczający koperty zwrotne nie wrzucali ich do urny wyborczej**

Urny nie wolno wynosić z lokalu wyborczego; dotyczy to również urny zasadniczej w obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej.

Urna musi pozostać zamknięta przez cały czas od chwili jej zamknięcia przed rozpoczęciem głosowania, aż do jej otwarcia po zakończeniu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

CZYNNOŚCI OKW W TRAKCIE GŁOSOWANIA

- przed wydaniem kart do głosowania

Sprawdza tożsamość wyborcy (prosząc o uchylenie maseczki):

- na podstawie dokumentu z fotografią
  (np. dowód osobisty, paszport, prawo jazdy, legitymacja studencka, w tym może być dokument, który utracił ważność);
- na podstawie **mTożsamość** w rządowej aplikacji mobilnej mObywatel.

na ekranie smartfonu wyświetlana jest **ruchoma flaga, a nie jej statyczny obraz, oraz- hologram zmienia barwy**

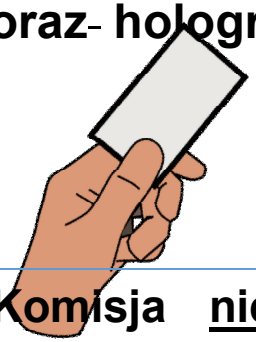

W przypadku stwierdzenia wątpliwości w zakresie autentyczności aplikacji członek OKW sprawdzający mTożsamość powinien poprosić wyborcę o wykonanie sprawdzenia w usłudze mTożsamość, w szczególności poprzez wyjście z aplikacji i ponowne zalogowanie się.

Komisja <u>nie może odmówić</u> sprawdzenia tożsamości wyborcy na podstawie mTożsamości. Jedynie w przypadku gdy okazany na smartfonie dokument budzi wątpliwości komisji, ma ona obowiązek zażądać przedstawienia przez wyborcę innego dokumentu ze zdjęciem w celu stwierdzenia jego tożsamości

Sprawdzenia tożsamości wyborcy należy dokonać w sposób minimalizujący ryzyko ujawnienia danych osobowych wyborcy osobom trzecim.

Krajowe Biuro Wyborcze

CZYNNOŚCI OKW W TRAKCIE GŁOSOWANIA
- przed wydaniem kart do głosowania

Przed wydaniem karty do głosowania należy sprawdzić, czy wyborca jest ujęty w spisie wyborców.

Komisje w których zgłoszono **zamiar głosowania korespondencyjnego** sprawdzają, czy są adnotacje w rubryce

odmówić wydania karty

SPIS WYBORCÓW

Część A

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (RRRR-MM-DD) Nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania karty(y). Głosowanie w dniu	Uwagi
				miejscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
1.	Kowalska Anna	Leon	1975-05-25 750525.....	Iksowo Kolejowa	25 10		wysłano pakiet

Jeśli wyborca poinformuje komisję, że nie otrzymał pakietu wyborczego, przewodniczący komisji lub jego zastępca telefonicznie potwierdza w dziale ewidencji ludności urzędu gminy, czy urząd posiada informację o niedoręczeniu temu wyborcy pakietu.
W przypadku potwierdzenia przez urząd niedoręczenia pakietu 2 członków OKW w tym przewodniczący lub zastępca, skreśla adnotację w spisie o wysłaniu pakietu i wpisuje adnotację „pakiet niedoręczony", którą opatrują parafami i OKW wydaje kartę, jak niżej:

1.	Kowalska Anna	Leon	1975-05-25 750525.....	Iksowo Kolejowa	25 10		~~wysłano pakiet~~ pakiet niedoręczony

wydać kartę

Krajowe Biuro Wyborcze

DOPISYWANIE OSÓB DO SPISU WYBORCÓW

W dniu głosowania OKW dopisuje na dodatkowym formularzu spisu wyborców i umożliwia głosowanie:

- **osobie przedkładającej zaświadczenie o prawie do głosowania** – OKW sprawdza czy zaświadczenie **wydane jest na pierwsze głosowanie w dniu 28 czerwca 2020 r.** i ma hologram z nadrukiem **„PRP 2020”**.
  ZAŚWIADCZENIE NALEŻY ZATRZYMAĆ I DOŁĄCZYĆ DO SPISU !

Komisja nie wydaje karty do głosowania wyborcy przedkładającemu w dniu pierwszego głosowania (28 czerwca 2020 r.) zaświadczenie o prawie do głosowania wydane na ponowne głosowanie (12 lipca 2020 r.)

- **osobie pominiętej w spisie**

  - jeżeli udokumentuje, iż stale zamieszkuje na terenie tego obwodu

  (ewidencja ludności tel. potwierdzi ten fakt, członek OKW, który otrzymał potwierdzenie sporządza notatkę i dołącza ją do spisu).

- **osobie skreślonej ze spisu** - w związku z umieszczeniem jej w spisie w obwodzie odrębnym, która **udokumentuje**, że opuściła np. szpital przed dniem głosowania; ***(przed dopisaniem do spisu na dodatkowym formularzu należy sprawdzić, czy wyborca jest skreślony ze spisu, a przy nazwisku jest adnotacja o skreśleniu w zw. z ujęciem w spisie w obwodzie odrębnym).***

Krajowe Biuro Wyborcze

DOPISYWANIE OSÓB DO SPISU WYBORCÓW

- **obywatelowi polskiemu stale zamieszkującemu za granicą**, jeżeli w dniu głosowania przedstawi komisji dokument potwierdzający, że **stale zamieszkuje za granicą wraz z jego tłumaczeniem przysięgłym na język polski** oraz **ważny** polski paszport. **Dokumentem potwierdzającym stałe zamieszkanie za granicą** jest np.: karta stałego pobytu, dokument potwierdzający zatrudnienie za granicą, dokument potwierdzający uprawnienie do korzystania ze świadczeń ubezpieczenia społecznego za granicą itp. **Podstawą nie może być okazanie dowodu osobistego.**
  Przed dopisaniem OKW sprawdza, czy w paszporcie nie ma pieczęci innej OKW z datą głosowania. OKW na ostatniej stronie paszportu przeznaczonej na adnotacje wizowe umieszcza tylko odcisk swojej pieczęci i datę głosowania. Niedopuszczalne są inne wpisy.

- **w obwodzie odrębnym** osobie, która chce głosować, a **przybyła do danej jednostki przed dniem głosowania**. Dla dopisania nie jest potrzebne zaświadczenie o prawie do głosowania. OKW powinna się zwrócić do kierownika jednostki o udostępnienie wykazu osób przybyłych do jednostki przed dniem głosowania, które nie były ujęte w sporządzonym wcześniej wykazie osób.

Krajowe Biuro Wyborcze

DOPISYWANIE OSÓB DO SPISU WYBORCÓW

Dodatkowy formularz spisu wyborców, na którym OKW dopisuje wyborców w dniu głosowania, powinien zawierać oznaczenie „Dodatkowy formularz spisu wyborców”.

Członek OKW dopisujący wyborcę na tym formularzu każdorazowo, obok imienia i nazwiska osoby dopisanej, umieszcza swoją parafę.

Po zakończeniu głosowania dodatkowy formularz spisu wyborców powinien zostać opatrzony pieczęcią OKW oraz podpisany przez przewodniczącego komisji lub jego zastępcę.

Informacji o dopisaniu wyborcy do spisu wyborców, a w szczególności danych osobowych dopisanego wyborcy, nie należy zamieszczać w uwagach do protokołów głosowania, w tym np. w punkcie 22 protokołu.

Komisja nie jest uprawniona do dokonywania jakichkolwiek innych zmian w spisie wyborców otrzymanym z urzędu (np. skreśleń wyborców).

WYDAWANIE WYBORCOM KART DO GŁOSOWANIA

OKW wydaje wyborcy jedną kartę do głosowania.

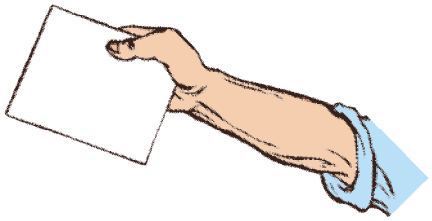

Przy wydawaniu kart do głosowania OKW sprawdza, czy wydawana karta jest ostemplowana jej pieczęcią.

Wydanie wyborcy nieostemplowanej karty do głosowania powoduje, że karta jest nieważna.

OKW zwraca uwagę, by wyborca potwierdził własnoręcznym podpisem, w przeznaczonej na to rubryce spisu wyborców (w linii) odpowiadającej jego nazwisku, fakt otrzymania karty. Możliwe jest składanie podpisu bez odwracania spisu.

WYDAWANIE WYBORCOM KART DO GŁOSOWANIA

Jeżeli wyborca nie potwierdzi własnoręcznym podpisem odbioru karty do głosowania, OKW odmawia jej wydania.

Jedynie w przypadku, gdy wyborca okaże komisji dokument potwierdzający, że jest osobą niepełnosprawną o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.) i nie może w związku z tym potwierdzić otrzymania karty do głosowania, członek OKW wydający kartę do głosowania wraz z przewodniczącym lub zastępcą przewodniczącego stwierdza fakt wydania karty oraz przyczynę braku podpisu osoby otrzymującej kartę sporządzając adnotację w rubryce „Uwagi" spisu wyborców.

OKW odmawia ponownego wydania karty do głosowania niezależnie od przyczyn tego żądania (np. z powodu pomyłkowego wypełnienia karty, zniszczenia jej itp.)

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA
- podpis w niewłaściwym miejscu spisu

W przypadku, gdy komisja zauważy, że osoba podpisała się w linii przy nazwisku innego wyborcy, wskazuje tej osobie właściwe miejsce w spisie do złożenia podpisu, a podpis złożony w niewłaściwym miejscu skreśla. Skreślenie opatruje się adnotacją „podpis w nieprawidłowym miejscu" i parafami członka OKW oraz przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.

SPIS WYBORCÓW

Część A

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień) nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(-y). Głosowanie w dniu 28.06.2020 r.	Uwagi
				miejscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
1	Kowalska Anna	Stefan	2001-03-08 01230877765	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzz	5	Kowalska	
2	Nowak Jan	Piotr	1978-01-07 78010762873	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzz	6	~~Kowalska~~	podpis w nieprawidłowym miejscu

Krajowe Biuro Wyborcze

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA
- ochrona danych osobowych -

Należy zwrócić uwagę na bezwzględną konieczność zapewnienia ochrony danych osobowych wyborców ujętych w spisie, w tym przed ujawnieniem danych osobowych innych osób przy potwierdzaniu przez wyborców odbioru karty do głosowania.

W tym celu komisja stosuje przekazane przez urząd gminy osłony na spis zabezpieczające dane osobowe innych osób ujętych w spisie.

Niewykonywanie lub niewłaściwe wykonywanie powyższego obowiązku skutkować może odpowiedzialnością członków komisji za naruszenie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

Krajowe Biuro Wyborcze

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA
- OBOWIĄZKI INFORMACYJNE OKW -

- Na wniosek wyborcy OKW jest obowiązana wyjaśnić mu sposób głosowania w wyborach oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacją umieszczoną na karcie do głosowania.

Wyjaśnienie to nie może zawierać elementów agitacyjnych.

- Na prośbę wyborcy niepełnosprawnego, OKW jest obowiązana do przekazania ustnie treści obwieszczeń i informacji o kandydatach na Prezydenta RP dotyczących okręgu wyborczego, ale **tylko w zakresie** liczbie zarejestrowanych kandydatów, ich numerach na karcie do głosowania a także imionach i nazwiskach kandydatów.

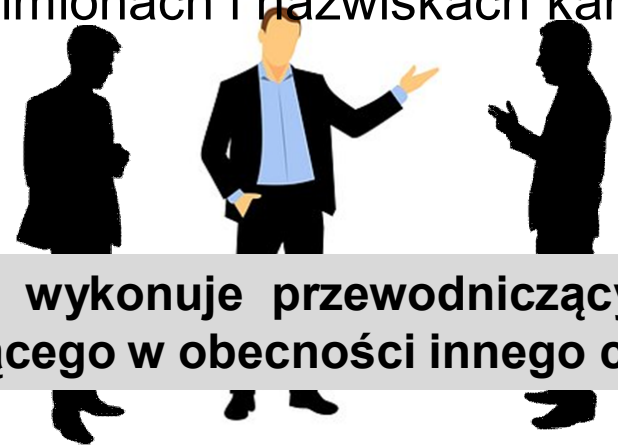

Czynności te wykonuje przewodniczący komisji lub zastępca przewodniczącego w obecności innego członka komisji.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA

OKW:

1. sprawdza tożsamość pełnomocnika;
2. sprawdza akt pełnomocnictwa;
3. sprawdza, czy osoba, która udzieliła pełnomocnictwa:
   - jest ujęta w spisie wyborców i nie głosowała wcześniej osobiście,
   - czy pełnomocnictwo nie zostało cofnięte;
   - czy pełnomocnictwo nie wygasło z innej przyczyny .
4. odnotowuje fakt głosowania przez pełnomocnika na otrzymanej wraz ze spisem wyborców liście wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania;
5. **akt pełnomocnictwa załącza do spisu wyborców**
6. wydaje pełnomocnikowi karty do głosowania;
7. odnotowuje wydanie karty w spisie wyborców

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień) nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(-y). Głosowanie w dniu 28.06.2020 r.	Uwagi
				miejscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
201	Nowak Janina	Tadeusz	1978-01-07 78010762783	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzz	14	Nowak Julia	Nowak Julia pełnomocnik
202	Kowalski Jakub	Adam	2001-03-08 01230877675	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzz	15		

Wpis komisji

Czytelny podpis pełnomocnika

Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA
- cofnięcie lub wygaśnięcie pełnomocnictwa

Wyborca, który udzielił pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu, może w dniu głosowania doręczyć komisji **oświadczenie o cofnięciu pełnomocnictwa**, a także głosować osobiście, jeżeli nie głosował jeszcze w jego imieniu pełnomocnik. Głosowanie osobiste wyborcy powoduje **wygaśnięcie pełnomocnictwa** do głosowania w jego imieniu.

Fakt cofnięcia lub wygaśnięcia pełnomocnictwa do głosowania komisja **obowiązana jest odnotować w spisie wyborców oraz na otrzymanej wraz ze spisem liście wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania w ich imieniu, a otrzymane oświadczenie dołączyć do spisu wyborców.**

Akt pełnomocnictwa sporządzony przed pierwszym głosowaniem 28 czerwca 2020 r. dotyczy zarówno pierwszego głosowania, jak i ewentualnego ponownego głosowania.

OKW **odmawia wydania** pełnomocnikowi karty do głosowania i **zatrzymuje akt pełnomocnictwa do głosowania** w przypadku wcześniejszego głosowania osobistego wyborcy, cofnięcia pełnomocnictwa lub wygaśnięcia pełnomocnictwa z innej przyczyny.

Krajowe Biuro Wyborcze

WYDAWANIE WYBORCOM NAKŁADKI NA KARTĘ DO GŁOSOWANIA

OKW wraz z kartą do głosowania wydaje wyborcy na jego prośbę nakładkę na kartę do głosowania sporządzoną w alfabecie Braille'a.

Komisja informuje wyborcę, że po oddaniu głosu obowiązany jest on zwrócić OKW nakładkę na kartę.

Komisja zwraca uwagę, aby wyborca wraz z kartą nie wrzucił nakładki do urny.

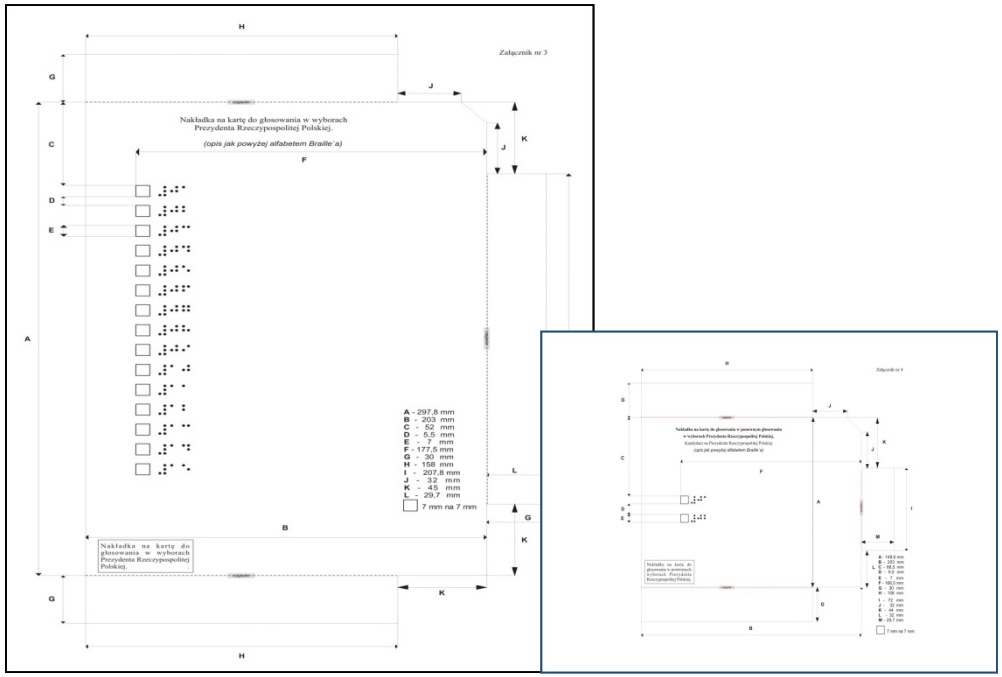

W przypadku utraty nakładki lub jej zniszczenia OKW niezwłocznie informuje o tym urząd gminy.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEBIEG GŁOSOWANIA

- Kartę do głosowania wyborca powinien wrzucać do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna (art. 52 § 6 Kodeksu wyborczego).
- Akt głosowania nie może być wykorzystywany przez wyborców do prowadzenia agitacji wyborczej.
- Niedopuszczalne jest głosowanie za członka rodziny lub za inną osobę z wyjątkiem głosowania przez pełnomocnika.
- Osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę **może pomagać w głosowaniu inna osoba**, w tym także niepełnoletnia; pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu wyborcy sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby; dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej **w miejscu zapewniającym tajność głosowania przebywała osoba udzielająca pomocy.**

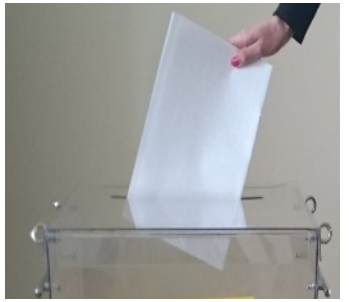

Zachowanie zasad bezpieczeństwa sanitarnego określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia

Pomocy w głosowaniu nie może udzielać członek komisji, mąż zaufania, obserwator społeczny, ani obserwator międzynarodowy (art. 53 i 103c § 2 Kodeksu wyborczego).

Krajowe Biuro Wyborcze

WYNOSZENIE KART DO GŁOSOWANIA

OKW zwraca uwagę, by wyborcy nie wynosili kart do głosowania poza lokal wyborczy.

Jeżeli OKW:

- zauważy, że wyborca wyniósł kartę na zewnątrz,
- otrzyma informacje, że w lokalu lub poza nim oferowane jest odstąpienie karty do głosowania

obowiązana jest niezwłocznie zawiadomić Policję

Fakt ten należy opisać w punkcie 22 protokołu głosowania.

OKW zwraca również uwagę, aby wyborcy nie wrzucali do urny innych przedmiotów niż karta do głosowania. Takie przypadki należy opisać w punkcie 22 protokołu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ
- potwierdzających udział w głosowaniu -

Na żądanie wyborcy, OKW zobowiązana jest wydać zaświadczenie.

„Zaświadczenie

Obwodowa Komisja Wyborcza Nr ... w ..... zaświadcza,

że Pan/Pani* ..... otrzymał/otrzymała* kartę do głosowania

(imię i nazwisko wyborcy)

w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w głosowaniu w dniu .....

(data głosowania)

..... (pieczęć Komisji) .....

(miejscowość, data) (podpis)

* Niepotrzebne skreślić lub pominąć.”

Jeżeli z wnioskiem o wydanie zaświadczenia wystąpił pełnomocnik - w zaświadczeniu po wyrazach „otrzymał/otrzymała” należy dodać wyrazy „**jako pełnomocnik wyborcy**”.

Krajowe Biuro Wyborcze

WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ
potwierdzających odmowę wydania karty do głosowania

Na żądanie wyborcy OKW obowiązana jest również wydać zaświadczenie potwierdzające **odmowę wydania karty** do głosowania z podaniem przyczyny odmowy **(np. gdy wyborca nie jest ujęty w spisie wyborców).**

- **Zaświadczenia sporządza się w 1 egz.**
- **Informację o wydaniu zaświadczenia umieszcza się w rubryce „UWAGI" przy nazwisku wyborcy, którego zaświadczenie dotyczyło.**
- **Zaświadczenia podpisuje przewodniczący lub zastępca przewodniczącego OKW i opatruje pieczęcią komisji.**

Krajowe Biuro Wyborcze

REZERWA KART DO GŁOSOWANIA

OKW na bieżąco sprawdza liczbę podpisów w spisie potwierdzających otrzymanie karty przez wyborców

W przypadku, gdy liczba ta przekroczy **60%** liczby otrzymanych przez komisję kart do głosowania, OKW obowiązana jest powiadomić Okręgową Komisję Wyborczą, o możliwej potrzebie uruchomienia dla niej kart z rezerwy.

Natomiast **gdy liczba ta przekroczy 80% liczby otrzymanych przez OKW kart do głosowania, OKW występuje do Okręgowej Komisji Wyborczej, za pośrednictwem urzędu gminy, o wydanie kart z rezerwy.**

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEBIEG GŁOSOWANIA
- ZAPEŁNIENIE URNY WYBORCZEJ -

OKW czuwa, aby nie doszło do przepełnienia urny wyborczej.

- Jeżeli OKW stwierdzi, że urna może wkrótce ulec zapełnieniu, powinna niezwłocznie zwrócić się do wójta o dostarczenie drugiej urny (jeśli druga urna nie została dostarczona).
- Jeżeli została dostarczona druga urna przed rozpoczęciem głosowania należy zakleić oraz opieczętować wlot przepełnionej urny i wykorzystać drugą urnę.
- Urna, która uległa przepełnieniu pozostaje w lokalu wyborczym.
- Przed rozpoczęciem stosowania drugiej urny OKW sprawdza czy urna jest pusta, a następnie zamyka ją i opieczętowuje.

Obie urny powinny być ustawione w takim miejscu, by były przez cały czas głosowania pod nadzorem wyznaczonego członka OKW oraz widoczne dla członków komisji, mężów zaufania i obserwatorów społecznych oraz międzynarodowych.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEBIEG GŁOSOWANIA
- nagrywanie, filmowanie, zdjęcia -

Przepisy Kodeksu wyborczego nie zabraniają robienia zdjęć w lokalu wyborczym przez wyborców pod warunkiem, że m.in.

1. nie narusza to:
   a) **zasad bezpieczeństwa sanitarnego określonych w rozporządzeniu MZ**
   b) porządku w lokalu wyborczym,
   c) powagi i tajności głosowania,
   d) przepisów dotyczących ochrony danych osobowych;
2. nie zakłóca przebiegu głosowania;
3. nie narusza praw osób przebywających w lokalu wyborczym do ochrony dóbr osobistych, w tym ochrony wizerunku (wymagana jest ich zgoda na nagrywanie lub fotografowanie).

Niedopuszczalne jest robienie zdjęć lub nagrywanie spisu wyborców.

Krajowe Biuro Wyborcze

FREKWENCJA

WYŁĄCZNIE W STAŁYCH OBWODACH GŁOSOWANIA

OKW w dniu głosowania ustala **dwukrotnie, tj. na godz. 12.00 oraz 17.00**

- liczbę osób uprawnionych do głosowania,
- liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania

I. Procedura podstawowa

Obwodowa komisja wyborcza
- operator obwodowy wprowadza w systemie **WOW** dane o frekwencji

System informatyczny WOW

Pełnomocnik upoważniony do telefonicznego przyjęcia danych okw – nadzór w gminie

Okręgowa Komisja Wyborcza – nadzór na terenie właściwości terytorialnej

Państwowa Komisja Wyborcza

II. Procedura awaryjna

(brak możliwości wprowadzenia danych do systemu informatycznego WOW)

Obwodowa komisja wyborcza

telefonicznie

Pełnomocnik upoważniony do telefonicznego przyjęcia danych OKW

***e-mail** (arkusz kalkulacyjny)*

telefonicznie

System informatyczny WOW (za pomocą pełnomocnika)

Osoba wyznaczona przez Okręgową Komisję Wyborczą

System informatyczny

e-mail

Państwowa Komisja Wyborcza

Osoba wyznaczona

Dane przekazywane są ściśle wg zasad ustalonych w uchwale nr 166/2020 PKW z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie trybu i sposobu przekazywania danych o liczbie osób ujętych w spisach wyborców oraz liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania w stałych obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

OKW wykonują w dniu głosowania czynności związane z głosowaniem korespondencyjnym postępując w sposób określony w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 czerwca 2020r. w sprawie sposobu postępowania z kopertami zwrotnymi i pakietami wyborczymi w głosowaniu korespondencyjnym

<u>OKW</u> od rozpoczęcia głosowania o godz. 7^{00} do godziny 21^{00} odbiera koperty zwrotne od:

- **przedstawicieli Poczty Polskiej,**
- **przedstawicieli urzędów gmin,**
- **wyborców, a także innych osób doręczających koperty zwrotne.**

OKW czuwa, aby doręczający koperty zwrotne nie wrzucali ich do urny wyborczej.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE – postępowanie z kopertami zwrotnymi

Doręczone do godz. 21^{00} koperty OKW otwiera niezwłocznie po doręczeniu i sprawdza, czy w kopercie zwrotnej znajduje się:

1) **prawidłowo wypełnione tj.** zawierające imię, nazwisko i numer PESEL wyborcy zgodnie z danymi zawartymi w spisie wyborców **i podpisane przez wyborcę oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania;**

Oświadczenie
o osobistym i tajnym oddaniu głosu
na karcie do głosowania

2) **zaklejona koperta na kartę do głosowania.**

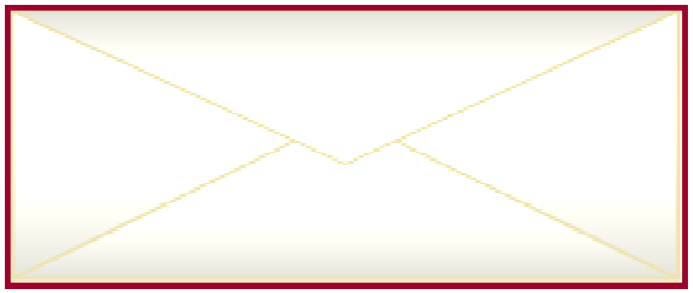

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE – adnotacje w spisie wyborców

Jeżeli spełnione są powyższe warunki, komisja odnotowuje w rubryce spisu „Uwagi”, odpowiadającej pozycji, pod którą przy nazwisku wyborcy umieszczono informację o wysłaniu pakietu wyborczego, że wyborca głosował korespondencyjnie

- **zaklejoną kopertę na kartę do głosowania OKW wrzuca do urny wyborczej.**
- **oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu OKW dołącza do spisu wyborców.**
- **puste koperty zwrotne OKW pakuje w pakiet, opisuje i odkłada**

SPIS WYBORCÓW

Część A

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień) nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(-y). Głosowanie w dniu 28.06.2020 r.	Uwagi
				miejscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
201	Kowalska Janina	Tadeusz	1978-01-07 78010762783	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzz	14		wysłano pakiet głosowanie Koresp.
202	Nowy Jakub	Adam	2001-03-08 01230877675	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzz	15		

wpis komisji

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE
- koperty zwrotne z naruszeniami warunków

Jeżeli:

1) **w kopercie zwrotnej nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do glosowania,**
2) **oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania było nieprawidłowo wypełnione lub niepodpisane przez wyborcę,**
3) **w kopercie zwrotnej nie było koperty na kartę do głosowania,**
4) **koperta na kartę do głosowania była niezaklejona,**
5) **w kopercie zwrotnej znajdowała się więcej niż jedna koperta na kartę do głosowania**

<u>OKW</u> odkłada kopertę zwrotną wraz z zawartością, segregując odłożone koperty według naruszeń powyższych warunków.
Kopert tych OKW nie bierze pod uwagę przy ustalaniu wyników głosowania.

Jeżeli wyborca, którego koperta zwrotna została doręczona do komisji, nie jest ujęty w spisie wyborców, OKW jest obowiązana wyjaśnić telefonicznie w dziale ewidencji ludności urzędu gminy przyczynę nieumieszczenia wyborcy w spisie wyborców.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

- Puste koperty zwrotne OKW pakuje w pakiet, opisuje i odkłada
- Koperty wraz z kartami posegregowane wg naruszeń warunków OKW pakuje w osobne pakiety, opisuje i odkłada
- Koperty zwrotne, (w których znajdowało się oświadczenie wyborcy nieujętego w spisie wyborców, zawierające oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania wyborcy, który głosował wcześniej, w których znajdowała się więcej niż jedna koperta na kartę do głosowania
- Pakiety wyborcze nieodebrane przez wyborcę, dostarczone OKW komisja pakuje w pakiet, opisuje i odkłada
- Koperty zwrotne doręczone do OKW po zakończeniu głosowania pakuje w pakiet, opisuje i odkłada

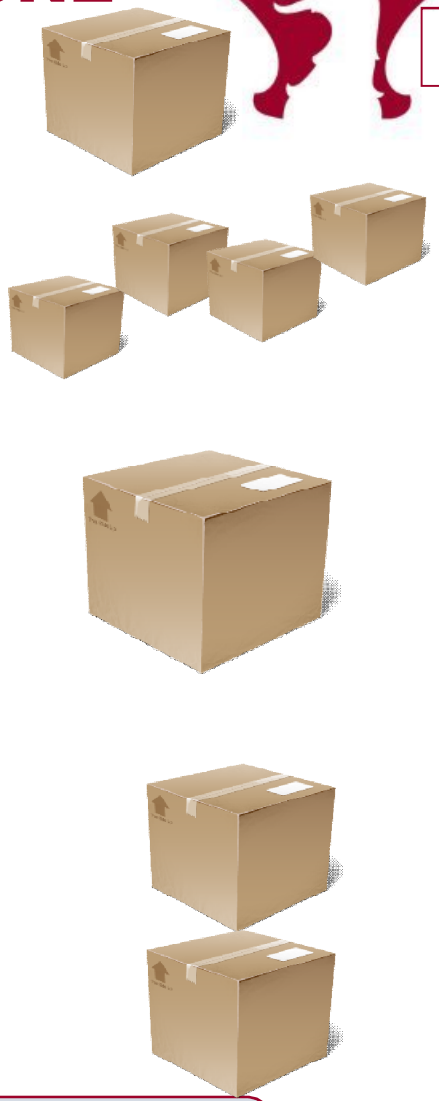

Pakiety te pozostają w dokumentacji OKW, które po zakończeniu głosowania w opakowaniu zbiorczym zamkniętym i opisanym przekazywane są razem z innymi dokumentami (m.in. spisem wyborców) w depozyt urzędnikowi wyborczemu.

Krajowe Biuro Wyborcze

INFORMACJA O ZNALEZIONYCH
kartach do głosowania lub pakietach wyborczych

W przypadku, gdyby komisja **znalazła** w lokalu wyborczym lub w budynku, w którym znajduje się lokal wyborczy, w trakcie głosowania albo po jego zakończeniu, kartę (lub karty) do głosowania pozostawioną przez wyborcę, komisja nie jest uprawniona do wrzucenia jej do urny wyborczej. Karty takiej nie uwzględnia się przy obliczeniach

Odnalezioną kartę należy zapakować w odrębny pakiet, opieczętować go i opisać, a informację o odnalezieniu karty odnotować w punkcie 22 protokołu głosowania.

Analogicznie komisja postępuje z odnalezionym pakietem wyborczym lub kopertą zwrotną

Pakiet ten należy przekazać razem z innymi dokumentami, o których mowa w pkt. 135 wytycznych dla OKW w depozyt urzędnikowi wyborczemu.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZERWA W GŁOSOWANIU

Głosowania nie wolno przerywać – tylko nadzwyczajne wydarzenia, np. katastrofa budowlana dotycząca budynku lokalu wyborczego może być przyczyną przerwy w głosowaniu.

Brak pieczęci, trudność w dostaniu się do budynku lub lokalu przed rozpoczęciem głosowania, zapełnienie się urny – **to nie są nadzwyczajne wydarzenia!!!**

Nie upoważniają do zarządzenia przerwy w głosowaniu.

O przyczynach uzasadniających — zdaniem komisji — zarządzenie przerwy w głosowaniu, jego przedłużenie lub odroczenie komisja powiadamia niezwłocznie Okręgową Komisję Wyborczą i za jej zgodą podejmuje uchwałę w tej sprawie.

Uchwałę o zarządzeniu przerwy w głosowaniu, jego przedłużeniu lub odroczeniu komisja bezzwłocznie:

- podaje do publicznej wiadomości,
- przesyła Okręgowej Komisji Wyborczej i wójtowi.

W razie przerwania lub odroczenia głosowania, **o ile nie zagraża to życiu i zdrowiu członków komisji,** komisja zabezpiecza dokumentację.

Cała procedura opisana jest w pkt od 75 *do 80 Wytycznych dla OKW* .

Krajowe Biuro Wyborcze

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA

O godz. 21.00 OKW zamyka lokal

- osobom przybyłym do lokalu przed 21^{00} należy umożliwić oddanie głosu, **w tym osobom czekającym w kolejce przed drzwiami lokalu**;
- w obwodach odrębnych OKW może zarządzić wcześniejsze zakończenie głosowania, pod warunkiem że wszyscy wyborcy wpisani do spisu wyborców oddali swoje głosy – zawiadomić osobę kierującą jednostką, wójta i Okręgową Komisję Wyborczą.

Zarządzenie wcześniejszego zakończenia głosowania może nastąpić nie wcześniej niż o godzinie 18^{00} ale protokół można podać do publicznej wiadomości nie wcześniej niż o godz. 21.00

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA

W przypadku kolejki przed lokalem wyborczym, przed zakończeniem głosowania, wyznaczony członek komisji, zabezpiecza koniec kolejki i pilnuje żeby nikt po godz. 21.00 nie dołączył do oczekujących.

Można również w takiej sytuacji wezwać na pomoc straż miejską, albo ustalić liczbę oczekujących wyborców np. wydając karteczki podpisane przez przewodniczącego OKW.

Osoby czekające na wejście do lokalu wyborczego muszą zachować odpowiedni odstęp.

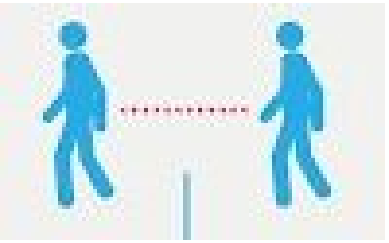

Krajowe Biuro Wyborcze

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA

Po opuszczeniu lokalu przez ostatniego wyborcę przewodniczący OKW zapieczętowuje otwór urny wyborczej, zaklejając go **paskiem papieru opatrzonym pieczęcią OKW i podpisami jej członków;**

Jeżeli komisja otrzymała jednorazowe plomby (nalepki foliowe) opatrzone unikatowym numerem, za ich pomocą (zaleca się użycie dwóch plomb) zabezpiecza wlot urny. Na naklejce etykiety należy postawić pieczęć OKW. Unikatowy numer plomby przewodniczący OKW wpisuje do wewnętrznego protokołu.

Należy pamiętać, że każda próba odklejenia nalepki spowoduje pojawienie się na niej napisu o tym informującego.

Krajowe Biuro Wyborcze

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA

- lokalu mogą w nim przebywać poza członkami komisji (**w możliwie pełnym składzie, lecz nie mniejszym niż połowa jej pełnego składu, w tym przewodniczący lub jego zastępca**), mężowie zaufania, obserwatorzy społeczni i obserwatorzy międzynarodowi
- oraz operator informatycznej obsługi komisji.

Wyłącznie w czasie otwierania urny i wyjmowania z niej kart dopuszczalna jest obecność w lokalu przedstawicieli prasy

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Informacje wstępne

Czynności związane z ustaleniem wyników głosowania w obwodzie i sporządzeniem protokołów głosowania OKW wykonuje wspólnie, wszyscy obecni członkowie w liczbie co najmniej połowy składu OKW, w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca.

Nie jest dopuszczalne tworzenie z członków OKW grup roboczych, które wykonywałyby oddzielnie czynności po zakończeniu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Oznacza to, że wszystkie czynności związane z ustaleniem wyników głosowania w obwodzie i sporządzeniem protokołu głosowania komisja powołana w liczbie:

3 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **2** osoby;
4 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **2** osoby;
5 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **3** osoby;
6 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **3** osoby;
7 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **4** osoby;
8 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **4** osoby;
9 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **5** osób;
10 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **5** osób;
11 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **6** osób;
12 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **6** osób;
13 osób – musi wykonywać w składzie nie mniejszym niż **7** osób.

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny

OKW wypełnia projekt protokołu głosowania wykorzystując w tym celu formularze protokołu – dostarczone po 4 egz.

OKW wypełnia informacje o komisji i głosowaniu w wyborach Prezydenta RP:

WYBORY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ											
Kod terytorialny gminy (dzielnicy w m.st. Warszawie)	1	4	0	0	0	0	Nr obwodu głosowania				1
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)	Samorządowy Ośrodek Kultury w Wolicy, ul. Ciepła 2										
Gmina/Dzielnica	Wolica	Powiat	Wolica	Województwo	mazowieckie						

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA W OBWODZIE
W WYBORACH PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
PRZEPROWADZONEGO W DNIU 28 CZERWCA 2020 R.

Głosowanie rozpoczęło się w dniu 28 czerwca 20..20.. r. o godz. 7.00 i trwało do godz. .21.00…

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

OKW wypełnia protokół głosowania przestrzegając następujących zasad:

1/ w pkt 1 protokołu głosowania wpisuje się **ustaloną przed rozpoczęciem głosowania (punkt 38 ppkt 2 wytycznych)** liczbę otrzymanych kart do głosowania (uwzględniając liczbę kart otrzymanych z rezerwy o ile takie dodatkowe karty zostały do komisji dostarczone),

I. ROZLICZENIE SPISU WYBORCÓW I KART DO GŁOSOWANIA

1	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą kart do głosowania, **ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania z uwzględnieniem ewentualnych kart otrzymanych z rezerwy**	*	*	**5**	**4**	**0**

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

2/ w pkt 2 protokołu wpisuje się **ustaloną na podstawie spisu wyborców** liczbę wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania łącznie z osobami dopisanymi przez OKW w trakcie głosowania na dodatkowym formularzu

(liczba wyborców ze spisu dostarczonego przez Urząd /tylko nieskreśleni/ + liczba wyborców dopisanych do spisu przez komisję na zasadach określonych w pkt. 42 wytycznych);

2	**Liczba wyborców uprawnionych do głosowania *(umieszczonych w spisie, z uwzględnieniem dodatkowych formularzy)* w chwili zakończenia głosowania**			6	0	0

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

3/ Komisja przelicza wszystkie niewykorzystane karty do głosowania i w pkt 3 protokołu wpisuje ich liczbę

3	**Liczba niewykorzystanych kart do głosowania**	*	*	2	2	0

Karty niewykorzystane po przeliczeniu należy zapakować w pakiet, opieczętować go i opisać.

Przykładowy opis pakietu

Karty niewykorzystane
w wyborach Prezydenta RP
w dniu 28 czerwca 2020 r. – 310
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

4/ w pkt 4 protokołu wpisuje się **ustaloną na podstawie podpisów w spisie wyborców potwierdzających otrzymanie kart do głosowania i adnotacji w spisie o braku możliwości złożenia podpisu przez wyborcę niepełnosprawnego** liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania łącznie z osobami dopisanymi przez OKW w trakcie głosowania na dodatkowych formularzach.

UWAGA! przy ustalaniu liczby wydanych kart do głosowania **nie uwzględnia się liczby adnotacji o wysłaniu pakietu wyborczego.**
Liczba wydanych kart nie może być większa od liczby wyborców uprawnionych do głosowania (punkt 1 protokołu).

4	**Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania** ***(liczba podpisów w spisie oraz adnotacje o wydaniu karty bez potwierdzenia podpisem w spisie)***	*	*	3	2	0

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

OKW sprawdza poprawność arytmetyczną danych ustalonych w punktach 3 i 4 protokołu głosowania.

OKW ustala, czy liczba kart niewykorzystanych (punkt 3 protokołu) i liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania (punkt 4 protokołu) stanowią w sumie liczbę kart, które OKW otrzymała (punkt 1 protokołu).

W razie stwierdzenia niezgodności należy ponownie przeliczyć podpisy i adnotacje w spisie, a jeśli wynik rozliczenia nadal będzie taki sam – przypuszczalna przyczyna niezgodności **musi być opisana w punkcie 15 protokołu głosowania.**

WAŻNE! **W** ***punkcie tym należy wskazać przypuszczalną przyczynę niezgodności, a nie wyłącznie potwierdzić informację, że niezgodność występuje.***

W razie braku miejsca w protokole głosowania na opisanie przyczyn niezgodności należy dokonać tego na oddzielnej kartce papieru i dołączyć jako *załącznik* do właściwego protokołu głosowania. Wówczas w punkcie 15 protokołu głosowania należy zamieścić *informację o sporządzeniu załącznika*.

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

5/ wypełnienie pkt 5 protokołu głosowania – dane ustalone

5	**Liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika *(liczba podpisów pełnomocników głosujących w imieniu wyborców ujętych w spisie, znajdujących się obok) dopisku „pełnomocnik" w rubryce spisu „UWAGI")***	*	*	*	*	5

UWAGA! Komisje w obwodach odrębnych oraz domach studenckich i zespołach domów studenckich w tym punkcie protokołu głosowania wpisują cyfrę „0", **gdyż w tych obwodach nie można głosować przez pełnomocnika.**

Prawidłowo sporządzonym pełnomocnictwem jest jedynie pełnomocnictwo sporządzone w Urzędzie Gminy, zgodne z wykazem dostarczonym przez Urząd komisji obwodowej. Pełnomocnictwa notarialne, osobiste czy też ustne, nie mogą być przez komisję uznane z prawidłowo udzielone

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

6/ w pkt 6 protokołu wpisuje się **liczbę wyborców głosujących na** Ustalenia tego dokonuje się na podstawie liczby adnotacji „Z 28.06” w rubryce spisu „Uwagi”, potwierdzających głosowanie na podstawie zaświadczenia.

Uzyskaną liczbę komisja **obowiązkowo porównuje z liczbą otrzymanych zaświadczeń**.
Liczby te powinny być równe. Jeżeli zachodzi rozbieżność pomiędzy tymi liczbami, komisja dokonuje ponownego przeliczenia.

6	**Liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania**	*	*	*	1	0

Należy porównać, czy liczba wpisana w pozycji nr 5 plus liczba która ma zostać wpisana w pozycję nr 6 jest mniejsza lub równa liczbie, która jest już wpisana w pozycję nr 4 protokołu.
Liczba z pozycji nr 6 nie może być większa od liczby z poz. nr 4.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

7/ w pkt 7- 8e protokołu wpisuje się **liczby dotyczące głosowania korespondencyjnego.**

- **Ustaleń tych dokonują tylko OKW, które w spisie wyborców miały zamieszczone adnotacje o wysłaniu pakietu wyborczego do wyborcy.**
- **Liczbę wysłanych pakietów ustala się na podstawie liczby adnotacji w spisie wyborców o wysłaniu pakietu wyborczego do wyborcy.**

7	Liczba wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze	*	*	*	*	4

Uwaga!

Jeżeli OKW nie przygotowywała pakietu i brak jest adnotacji w spisie wyborców o wysłaniu pakietu wyborczego, OKW w punktach 7 – 8e każdego protokołu głosowania wpisuje cyfrę „0”.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

8/ w pkt 8-8e protokołu **OKW w obwodzie, w którym odbywa się głosowanie korespondencyjne wpisuje liczby ustalone wcześniej, zgodnie z pkt 60 Wytycznych PKW, jeśli informacje z pkt 8a-8d dotyczą tej samej koperty należy je uwzględnić w każdym z tych punktów.**

8	**Liczba otrzymanych kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym**	*	*	*	*	**2**
8a	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu**	*	*	*	*	**0**
8b	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których oświadczenie nie było prawidłowo wypełnione lub podpisane przez wyborcę**	*	*	*	*	**1**
8c	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było koperty na kartę do głosowania**	*	*	*	*	**1**
8d	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których znajdowała się niezaklejona koperta na kartę do głosowania**	*	*	*	*	**0**
8e	**Liczba kopert na kartę do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny**	*	*	*		**1**

Liczba otrzymanych kopert zwrotnych (punkt 8 protokołu) nie może być większa od liczby wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze (punkt 7 protokołu).

Suma liczb z punktów 8a–8e nie może być mniejsza od liczby otrzymanych kopert zwrotnych (punkt 8 protokołu).

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- otwarcie urny wyborczej i segregowanie zawartości -

- **Komisja sprawdza, czy pieczęcie na urnie oraz na wlocie do urny lub jednorazowe plomby – nalepki foliowe pozostały nienaruszone, po czym otwiera urnę i wyjmuje z niej karty do głosowania.**
- Zaleca się zachowanie staranności przy wyjmowaniu kart z urny, aby karty do głosowania nie zostały uszkodzone. Poza tym należy wyjmować karty do głosowania z urny wyborczej w taki sposób, aby nie uszkodzić urny.
- Niedopuszczalne jest przewracanie wypełnionej urny wyborczej.
- W przypadku gdy urna jest znacznie zapełniona, należy w pierwszej kolejności wyjąć część kart do głosowania, a dopiero później ewentualnie przechylić urnę wyborczą, zachowując przy tym szczególną ostrożność.
- **Jeżeli w urnie znajdują się inne przedmioty niż karty do głosowania (w tym np. czyste kartki papieru), OKW oddziela je od kart do głosowania, a informacje o ich odnalezieniu odnotowuje w punkcie 22 protokołu głosowania.**

Jako przedmiot znaleziony w urnie traktuje się także kopertę zwrotną w głosowaniu korespondencyjnym, którą wyborca wrzucił samodzielnie do urny. Koperty zwrotnej znalezionej w urnie komisja nie otwiera, a powyższe zdarzenie opisuje w punkcie 22 protokołu.

Krajowe Biuro Wyborcze

KARTY DO GŁOSOWANIA - PRZEGLĄD

1-Inne przedmioty niż karty do głosowania lub koperty z kartami do głosowania

2-Koperty z kartami do głosowania

3-Karty do głosowania całkowicie przedarte (na dwie lub więcej części)

Karty nieważne (np. pozbawione pieczęci komisji obwodowej lub z pieczęcią innej komisji)

Karty ważne

Głosy nieważne z kart ważnych → Podział na 3 przyczyny nieważności głosu (pkt. 12a- 12c protokołu)

Głosy ważne z kart ważnych → Głosy ważne oddane na poszczególnych kandydatów

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Koperty na karty do głosowania, z których zostały wyjęte karty, **OKW pakuje w pakiet, opisuje go i odkłada**.

Przykład opisu pakietu

Koperty na karty do głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta RP
w dniu 28 czerwca 2020 r.– .....1 ..... .
(liczba)

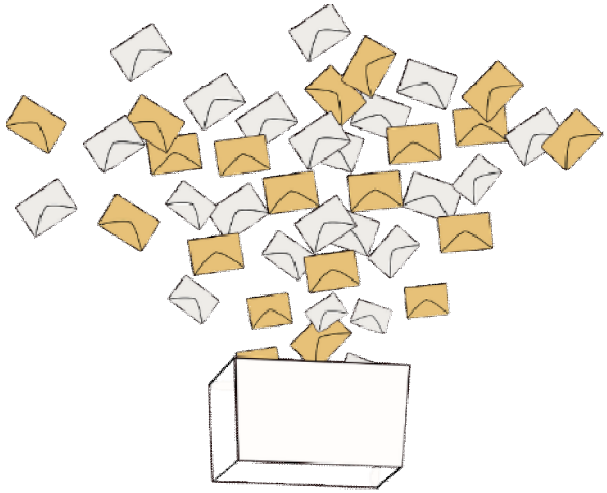

W pierwszej kolejności OKW po otwarciu urny i wyjęciu z niej kart, wyjmuje karty do głosowania z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym i ustala ich liczbę.

Liczby te powinny odpowiadać liczbie kopert na karty do głosowania wrzuconych do urny.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

OKW przegląda wszystkie karty wyjęte z urny i wydziela z nich **karty całkowicie przedarte** na dwie lub więcej części.

OKW nie bierze ich pod uwagę przy żadnych dalszych obliczeniach.

Pamiętać należy, że karty przedarte mogą stanowić przyczynę różnicy w liczbie kart wydanych wyborcom (punkt 4 protokołu głosowania), a liczbą kart wyjętych z urny (punkt 9 protokołu głosowania).

Karty takie należy zapakować w pakiet, opieczętować go i opisać.

Przykład opisu pakietu

Karty całkowicie przedarte
w wyborach Prezydenta RP
w dniu 28 czerwca 2020 r.– ..... .
(liczba)

(pieczęć Komisji)

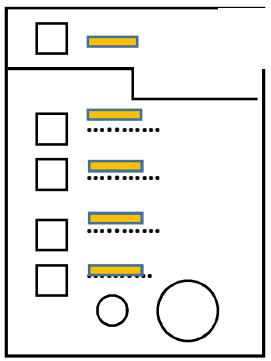

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Procedura w obwodach odrębnych, w których stosowana była urna pomocnicza:

1/ otwarcia urny pomocniczej OKW dokonuje przed otwarciem urny zasadniczej;

2/ po otwarciu urny pomocniczej komisja sprawdza, czy liczba kart wyjętych z urny pomocniczej odpowiada liczbie osób, które głosowały przy wykorzystaniu urny pomocniczej;

3/ jeżeli komisja nie stwierdzi rozbieżności, karty wyjęte z urny pomocniczej włącza się do obliczeń wyników głosowania dokonywanych dla całego obwodu;

4/ w przypadku stwierdzenia rozbieżności należy wyjaśnić ich przypuszczalną przyczynę i omówić w punkcie **15** protokołu głosowania lub w formie załącznika do tego protokołu głosowania.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

OKW liczy karty całe wyjęte z urny.

Ustalone liczby kart do głosowania OKW wpisuje w punkcie 9 protokołu głosowania.

W punkcie 9a protokołu głosowania OKW podaje liczbę kart do głosowania wyjętych z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym.

Liczba ta musi być uwzględniona (dodana) przy ustalaniu liczby kart wyjętych z urny, wpisywanej w pkt 9 protokołu głosowania.

OKW, w których nie było kopert na kartę do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wpisują cyfrę „0” w punkcie 9a protokołu głosowania.

9	Liczba kart wyjętych z urny	*	*	3	2	0
9a	w tym liczba kart wyjętych z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym	*	*	*	*	2

UWAGA! Jeżeli liczba kart wyjętych z urny (**punkt 9 protokołu**) pomniejszona o liczbę kart wyjętych z kopert na kartę do głosowania (**punkt 9a protokołu**) nie jest równa liczbie wyborców, którym wydano kartę do głosowania (**punkt 4 protokołu**), wówczas przypuszczalną przyczynę tego stanu rzeczy należy omówić w **punkcie 16** protokołu głosowania. Przyczynę tę należy ustalić po przeliczeniu kart ważnych i nieważnych. Jeżeli różnica nie występuje, w punkcie tym należy wpisać wyrazy „brak uwag”.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

UWAGA!

Jeżeli liczba kart wyjętych z urny (**punkt 9 protokołu**) pomniejszona o liczbę kart wyjętych z kopert na kartę do głosowania (**punkt 9a protokołu**) nie jest równa liczbie wyborców, którym wydano kartę do głosowania (**punkt 4 protokołu**), wówczas przypuszczalną przyczynę tego stanu rzeczy należy omówić w **punkcie 16** protokołu głosowania. Przyczynę tę należy ustalić po przeliczeniu kart ważnych i nieważnych. Jeżeli różnica nie występuje, w punkcie tym należy wpisać
wyrazy „brak uwag”.

Analogicznie należy postąpić, jeżeli liczba kart wyjętych z kopert na kartę do głosowania (**punkt 9a protokołu**) jest większa od liczby kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny (**punkt 8e protokołu**).
W razie braku miejsca w protokole głosowania na opisanie przyczyn rozbieżności należy dokonać tego na oddzielnej kartce, którą załącza się do protokołu. Wówczas w protokole głosowania w punkcie 16 należy zamieścić informację o sporządzeniu załącznika.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- Karty nieważne -

OKW wydziela i liczy karty nieważne, tj. karty:

- **inne niż ustalone urzędowo np. karty wykonane wadliwie przez drukarnię m.in. brak zadruku części karty,**
- **nieautentyczne**
- **opatrzone pieczęcią innej komisji obwodowej,**
- **karty nieopatrzone pieczęcią komisji obwodowej.**

Ustaloną liczbę kart nieważnych wpisuje się w punkcie 10 protokołu głosowania

10	**Liczba kart nieważnych** ***(bez pieczęci obwodowej komisji wyborczej lub inne niż urzędowo ustalone)***	*	*	*	*	3

- Należy uważać, aby omyłkowo w tym punkcie protokołu **nie wpisać liczby głosów nieważnych**, o których będzie mowa w dalszej części prezentacji.
- Również nie należy w tym punkcie protokołu ujmować **kart całkowicie przedartych na dwie lub więcej części**.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- Karty nieważne -

Uwaga!

- Jeżeli liczba kart nieważnych jest większa niż 0, przypuszczalną przyczynę wystąpienia kart nieważnych należy opisać **w punkcie 17 protokołu głosowania**.

Przykładowy wpis wyjaśnienia:

- *z urny wyjęto kartę nieopatrzoną pieczęcią OKW, którą prawdopodobnie OKW nieostemplowała i przez niedopatrzenie omyłkowo wydała wyborcy*;

lub

- z urny wyjęto kartę opatrzoną pieczęcią innej OKW.

- Jeżeli liczba kart nieważnych wynosi 0, **w punkcie 10 protokołu** należy wpisać „0”, a **w punkcie 17 protokołu** wyrazy „brak kart nieważnych”.

Karty nieważne należy **zapakować w pakiety**

Przykład opisu pakietu

Karty nieważne w wyborach Prezydenta RP w dniu 8 czerwca 2020 r.– ...3... .

(liczba)

(pieczęć Komisji)

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- Karty ważne -

Liczbę kart ważnych wpisuje się w punkcie 11 protokołu głosowania.

11	Liczba kart ważnych	*	*	3	1	7

Należy porównać, czy liczba wpisana w pozycji nr 10 plus liczba która ma zostać wpisana w pozycję nr 11 równa liczbie, która jest już wpisana w pozycję nr 9 protokołu.
Suma liczba z pozycji nr 10 i poz. 11 musi być równa liczbie z poz. nr 9 protokołu.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- Głosy ważne i nieważne -

Ustalając, czy głos na karcie jest ważny, czy nieważny, OKW stosuje poniższe reguły:

1) **znakiem „X” postawionym w kratce są co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.**

   Ustalenie, czy postawiony znak jest znakiem „X” w rozumieniu Kodeksu wyborczego oraz, czy postawiony jest on w kratce, czy poza nią, należy do OKW;

2) **wszelkie znaki, wykreślenia, przekreślenia, w tym również i znak „X” postawiony przez wyborcę poza przeznaczoną na to kratką, traktuje się jako dopiski, które nie wpływają na ważność głosu;**

3) **wszelkie inne znaki niż znak „X”, tj. niebędące** co najmniej dwiema liniami, które przecinają się w obrębie kratki, **naniesione w obrębie kratki, również nie wpływają na ważność głosu**.

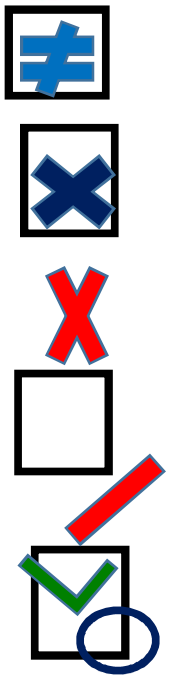

Do stwierdzenia, czy głos oddany na karcie do głosowania jest głosem ważnym, czy też głosem nieważnym, uprawniona jest tylko komisja obwodowa.

Uznania głosu za nieważny komisja dokonuje po okazaniu karty wszystkim członkom OKW uczestniczącym w ustalaniu wyniku głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

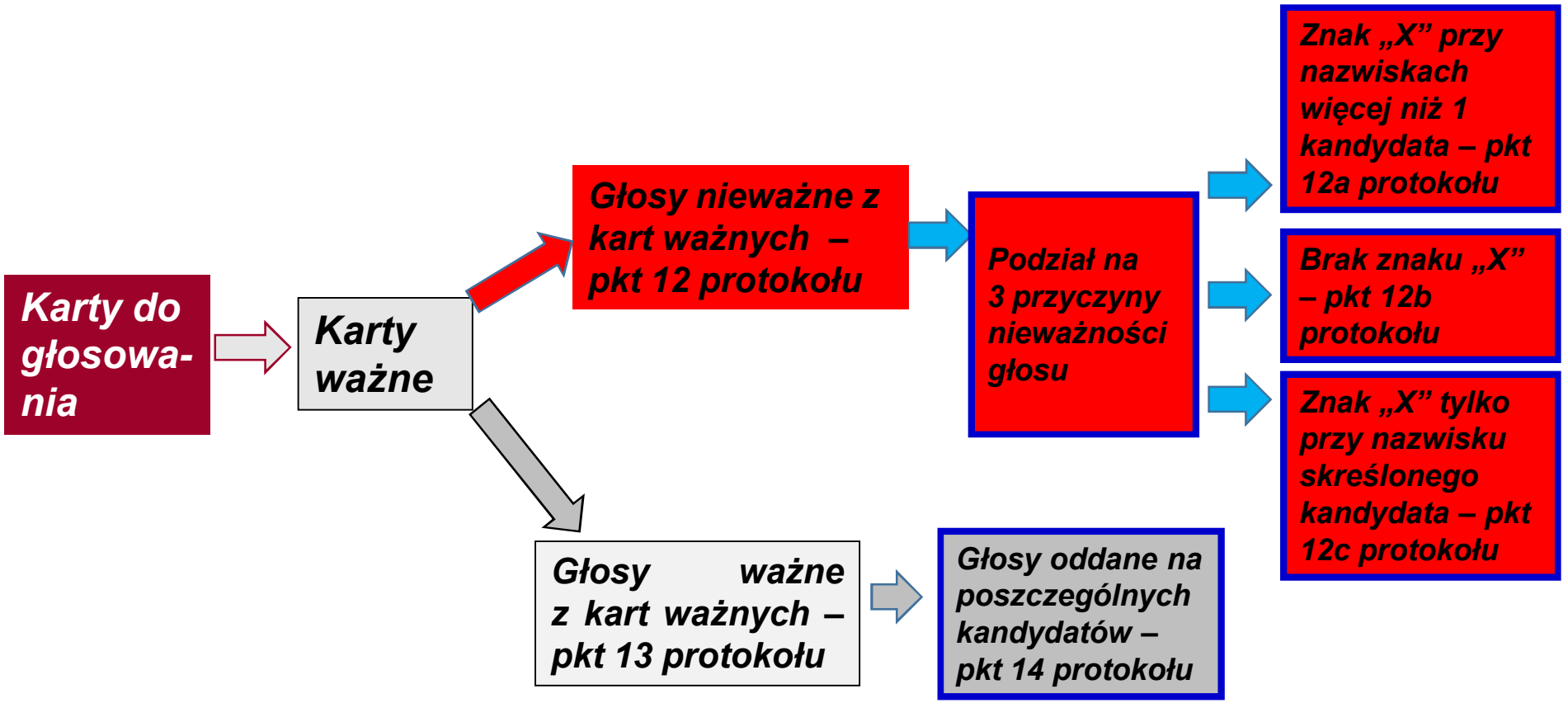

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- Głosy nieważne -

Za nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1) **postawił znak „X" przy nazwisku więcej niż jednego kandydata;**

2) **nie postawił znaku „X" przy nazwisku żadnego kandydata;**

3) **postawił znak „X" wyłącznie przy nazwisku kandydata skreślonego przez Państwową Komisję Wyborczą.**

UWAGA!!!

- **Nie istnieją inne, niż wyżej wymienione przyczyny uznania głosu za nieważny,**
- **Nie należy mylić głosu nieważnego z kartą nieważną.**

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- Głosy nieważne -

Wyodrębnione **karty z głosami nieważnymi** OKW liczy i ich łączną liczbę wpisuje **w punkcie 12 protokołu głosowania**. Następnie OKW dokonuje oceny przyczyny nieważności głosu i rozkłada oddzielnie karty według przyczyny nieważności głosu.

12	**Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)***	*	*	*	*	**4**
12a	**w tym z powodu postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów**	*	*	*	*	**2**
12b	**w tym z powodu niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata**	*	*	*	*	**2**
12c	**w tym z powodu postawienia znaku „X” wyłącznie obok skreślonego nazwiska kandydata**	*	*	*	*	**0**

Uwaga!
Suma liczb z pkt 12a – 12c **musi być** równa liczbie z pkt 12.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- Głosy nieważne -

Karty ważne z głosami nieważnymi należy **zapakować w odrębne pakiety** – **według przyczyn nieważności głosu** – **opieczętować je i opisać.**

Następnie pakiety z głosami nieważnymi, według przyczyny nieważności głosu, należy **zapakować w jeden zbiorczy pakiet i opisać**:

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach Prezydenta RP
w dniu 28 czerwca 2020 r.
z powodu **postawienia znaku „X" obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów** — ...**2**... .
(przyczyna nieważności) (liczba)
(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach Prezydenta RP
w dniu 28 czerwca 2020 r.
z powodu **niepostawienia postawienia znaku „X" obo... nazwiska żadnego kandydatów** — ...**2**... .
(przyczyna nieważności) (liczba)
(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach Prezydenta RP
w dniu 28 czerwca 2020 r.
z powodu **postawienia znaku „X" obok nazwiska wyłącznie skreślonego kandydata** – ..... .
(przyczyna nieważności) (liczba)
(pieczęć Komisji)

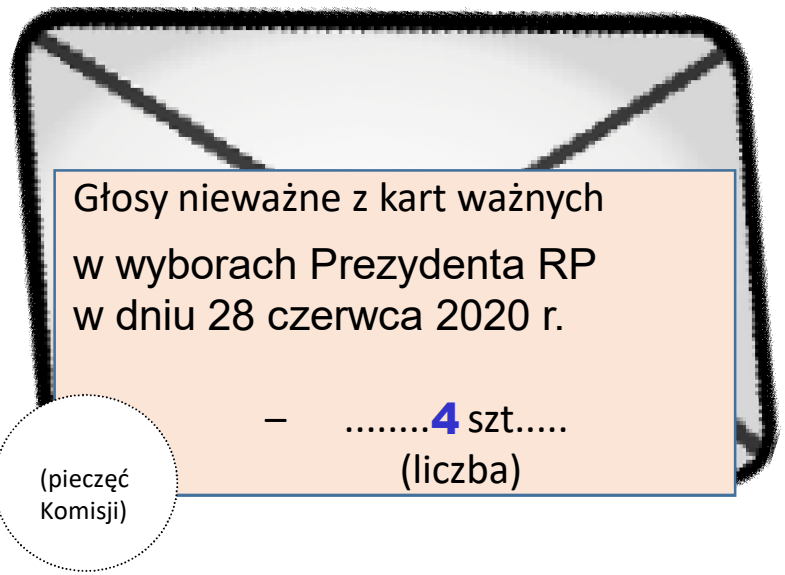

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- Głosy nieważne -

OKW liczy **głosy ważne** i ich liczbę wpisuje **w punkcie 13 protokołu głosowania.**

13	**Liczba głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów** ***(z kart ważnych)***	*	*	**3**	**1**	**3**

Należy porównać, czy liczba wpisana w pozycji nr 12 plus liczba która ma być wpisana w pozycję nr 13 jest równa liczbie, która jest już wpisana w pozycję nr 11 protokołu. Te liczby muszą być równe.

UWAGA!

Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

OKW ustala – na podstawie kart z głosami ważnymi – **liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów na Prezydenta RP.**

Ustalenia tego OKW dokonuje na przygotowanych wcześniej arkuszach pomocniczych z nazwiskami i imionami kandydatów.

OKW odrębnie **grupuje karty z głosami oddanymi na poszczególnych kandydatów na Prezydenta RP**.

Następnie OKW **oblicza liczbę kart z głosami ważnymi oddanymi na poszczególnych kandydatów** i ustalone dane wpisuje w punkcie 14 protokołu głosowania odpowiednio przy nazwiskach poszczególnych kandydatów.

Jeżeli w okresie po wydrukowaniu kart do głosowania Państwowa Komisja Wyborcza skreśli z listy kandydatów nazwisko kandydata, **skreślone nazwisko kandydata umieszcza się (pozostawia) w odpowiedniej części protokołu głosowania**, a w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów wpisuje się „XXXXX”.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

14. **Poszczególni kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej otrzymali następujące liczby głosów ważnych**:

1.	**Pierwszy Kandydat**	*	*	*	*	8
2.	**Drugi Kandydat**	*	*	*	1	0
3.	**Trzeci Kandydat**	*	*	*	2	0
4.	**Czwarty Kandydat**	*	*	*	8	0
5.	**Piąty Kandydat**	*	*	*	8	0
6.	**Szósty Kandydat**	*	*	*	2	5
7.	**Siódmy Kandydat** ***(UWAGA - nazwisko skreślonego kandydata pozostaje/umieszcza się w protokole)***	x	x	x	x	x
8.	**Ósmy Kandydat**	*	*	*	1	5
9.	**Dziewiąty Kandydat**	*	*	*	3	0
10.	**Dziesiąty Kandydat**	*	*	*	4	0
11.	**Jedenasty Kandydat**	*	*	*	*	5
	Razem	*	*	3	1	3

Uwaga:
Suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów (rubryka „**Razem**” pkt 14) **musi być równa** liczbie głosów ważnych z **pkt 13**. Liczba głosów uzyskanych przez któregokolwiek z kandydatów **nie może być większa** niż liczba z **pkt 13**.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Uwaga:

OKW sprawdza także, czy suma liczby głosów nieważnych (**punkt 12 protokołu**) i liczby głosów ważnych oddanych na wszystkich kandydatów (**rubryka „Razem" punktu 14 protokołu**) jest równa liczbie **kart ważnych (punkt 11)**. Liczby te **muszą być** identyczne. Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.

Jeżeli w okresie po wydrukowaniu kart do głosowania Państwowa Komisja Wyborcza skreśliła nazwisko kandydata i na karcie do głosowania pozostanie więcej niż jeden kandydat, **skreślone nazwisko kandydata umieszcza się (pozostawia) w odpowiedniej części protokołu głosowania w obwodzie**, a w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów wpisuje się „XXXXX".

Po ustaleniu liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów komisja pakuje **w odrębne pakiety karty z głosami oddanymi na każdego kandydata** i na każdym pakiecie umieszcza nazwisko kandydata i liczbę oddanych na niego głosów. Pakiety te należy zapakować w zbiorczy pakiet, opieczętować go i opisać

Głosy ważne z kart ważnych
w wyborach Prezydenta RP
w dniu 28 czerwca 2020 r.
.....313.....
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- Uwagi i adnotacje -

Następnie komisja wypełnia w pozostałych punktach (15 – 22) protokoły głosowania.

Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy napisać ją na oddzielnej kartce i dołączyć ją do protokołu, zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

Jeżeli punkt wymaga wyjaśnienia rozbieżności, należy wskazać przypuszczalną przyczynę niezgodności, a nie wyłącznie potwierdzić informację, że niezgodność występuje.

15.*) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy sumą liczb z pkt 3 (*liczba kart niewykorzystanych*) i pkt 4 (*liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania*) a liczbą z pkt 1 (*liczba otrzymanych przez OKW kart do głosowania*); jeżeli różnica nie występuje, wpisać „brak uwag”:

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ prawdopodobnie OKW podczas porannego przeliczenia kart źle policzyła otrzymane karty do głosowania;

2/ prawdopodobnie OKW wydała wyborcy kartę do głosowania, a wyborca nie potwierdził odbioru karty w spisie wyborców.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

16.[**)] Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt 9 (*liczba kart wyjętych z urny*) pomniejszoną o liczbę z pkt 9a (*liczba kart wyjętych z kopert w głosowaniu korespondencyjnym*) a liczbą z pkt 4 *(liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania*), a także o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt 9a (*liczba kart wyjętych z kopert w głosowaniu korespondencyjnym*) a liczbą z pkt 8e (*liczba kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny*); jeżeli różnice nie występują, wpisać „brak uwag”:

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ prawdopodobnie wyborca nie wrzucił do urny karty do głosowania i wyniósł ją z obwodu;

2/ prawdopodobnie wyborca nie wrzucił karty do głosowania do urny, ponieważ znaleziono kartę do głosowania za parawanem/ osłoną;

3/ z urny wyjęto kartę całkowicie przedartą;

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ w kopercie wrzuconej do urny nie było karty do głosowania;

2/ w jednej kopercie znajdowały się 2 karty do głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

17.**) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie wystąpienia kart nieważnych (pkt 10); jeżeli liczba w pkt 10. wynosi 0, wpisać „brak kart nieważnych”:

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ z urny wyjęto kartę/karty (ile?) nieopatrzoną pieczęcią OKW, którą prawdopodobnie OKW nieostemplowała i przez niedopatrzenie omyłkowo wydała wyborcy;

2/ z urny wyjęto kartę/karty (ile?) opatrzone pieczęcią innej OKW mieszczącej się w tym samym budynku.

18.**) W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia; jeżeli nie wydano, wpisać „brak zarządzeń”: brak zarządzeń

19.**) Adnotacja o obecności mężów zaufania w obwodzie; wpisać liczbę mężów zaufania lub tekst „brak mężów zaufania w obwodzie”:

Jeżeli przy pracach komisji obecni byli mężowie zaufania w punkcie 19 należy wpisać ich liczbę np. 3 mężów zaufania.

Jeżeli w komisji nie było mężów zaufania należy wpisać wyrazy „brak mężów zaufania w obwodzie”.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

UWAGA!!!

Treść protokołu głosowania zostanie podana do wiadomości wyborców poprzez:
- wywieszenie w lokalu obwodowej komisji wyborczej,
- udostępnianiu wyborcom kopii protokołu przez wójta gminy,
- opublikowanie skanu na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej,

Dlatego też w treści uwag nie wolno wpisywać danych identyfikujących (imion, nazwisk, numerów PESEL) zarówno wyborców jak i mężów zaufania lub obserwatorów społecznych.

Jeśli jest to konieczne dla ewentualnych czynności dowodowych, które mogą nastąpić po dniu głosowania, wpis może przybrać następującą formę:

„Wyborca wpisany do spisu wyborców pod pozycją nr 257 w obecności komisji i wyborców zniszczył kartę do głosowania”

Jeżeli jednak w treści uwag zostaną zamieszczone dane osobowe, należy je zanonimizować na kopii protokołu wywieszanej w miejscu łatwo dostępnym dla zainteresowanych i widocznym po zamknięciu lokalu, o czym mowa w pkt 116.

RODO

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

20.**)Adnotacja o wniesieniu uwag przez mężów zaufania **z wymienieniem konkretnych zarzutów**-***); jeżeli nie ma, wpisać „brak zarzutów”

Do każdego protokołu głosowania mogą wnieść uwagi mężowie zaufania obecni przy pracach komisji oraz członkowie komisji uczestniczący w jej pracach. **Uwagi mężów zaufania** komisja wpisuje bezpośrednio do protokołu **w punkcie 20**. **Mąż zaufania, który wniósł uwagę podpisuje ją w protokole.** Jeżeli mężowie zaufania nie zgłosili uwag lub nie byli obecni przy sporządzaniu protokołu, w punkcie tym należy wpisać wyrazy „brak zarzutów”.

Jeżeli treść uwag mężów zaufania nie mieści się na formularzu, należy napisać je na odrębnych kartkach i dołączyć do protokołu jako załącznik, zaznaczając to w 22 punkcie protokołu.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

21.**)Adnotacja o wniesieniu uwag przez członków obwodowej komisji wyborczej z wymienieniem konkretnych zarzutów***); jeżeli nie ma, wpisać „brak zarzutów”: brak zarzutów

Uwagi członków komisji wpisuje się bezpośrednio do protokołu **w punkcie 21**.

Członek komisji, który wniósł uwagę z wymienieniem konkretnych zarzutów, podpisuje ją w protokole.

Jeżeli członkowie komisji nie zgłosili uwag, w punkcie tym należy wpisać wyrazy „brak zarzutów”.

Jeżeli treść uwag mężów zaufania nie mieści się na formularzu, należy napisać je na odrębnych kartkach i dołączyć do protokołu jako załącznik, zaznaczając to w 22 punkcie protokołu.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Jeżeli treść uwag mężów zaufania albo członków komisji nie mieści się na formularzu, należy napisać je na odrębnych kartkach i dołączyć do protokołu jako załącznik, zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu (odpowiednio 20 lub 21).

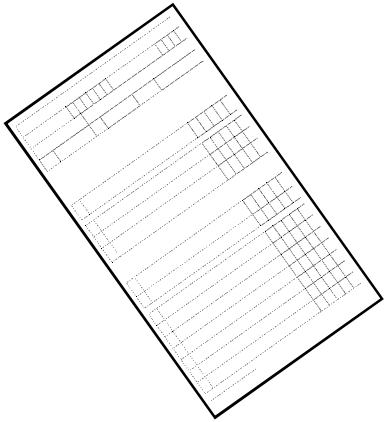

Komisja ma obowiązek ustosunkować się do zarzutów wniesionych przez mężów zaufania lub członków komisji, załączając do protokołu podpisane wyjaśnienia.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

22.**) Inne uwagi; jeżeli nie ma, wpisać „brak uwag”:

Przykładowe wpisy:

1/ był przypadek zakłócenia głosowania przez wyborcę, polegający na ……. ;

2/ wydano polecenia o charakterze porządkowym w związku z działaniami mężów zaufania przekraczającymi ich uprawnienia, naruszaniem tajności głosowania;

3/ zauważono przypadek wyniesienia karty do głosowania przez wyborcę. Zawiadomiono Policję ;

4/ OKW otrzymała informację o oferowaniu odstąpienia karty do głosowania poza lokalem wyborczym/ w lokalu wyborczym. Zawiadomiono Policję;

5/ z urny wyjęto inne przedmioty niż karty do głosowania, tj. ……..;

6/ w lokalu wyborczym za parawanem odnaleziono kartę do głosowania pozostawioną przez wyborcę;

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

- Po ręcznym sporządzeniu projektów protokołów głosowania, w celu przygotowania ostatecznej treści protokołów, w szczególności w celu sprawdzenia poprawności dokonanych obliczeń, OKW wprowadza dane z protokołów do aplikacji „Protokoły obwodowe”, zwanej dalej „aplikacją”, dostarczonej OKW wraz z systemem informatycznym Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).

- **Jeżeli obwodowa komisja nie ma obsługi informatycznej w swojej siedzibie lub zachodzą przeszkody w wykorzystaniu systemu informatycznego, sporządza ręcznie protokół głosowania.**

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

OKW nr …

Ręcznie sporządzony projekt protokołu głosowania

Wprowadzenie danych z projektu protokołu głosowania do aplikacji „Protokoły obwodowe" WOW

Porównanie wydruku z aplikacji WOW z ustalonymi wynikami głosowania w ręcznie sporządzonym projekcie protokołu

Ciąg dalszy

Sprostowanie błędów i wyjaśnienie ostrzeżeń – jeśli wystąpiły

Komisja zobowiązana jest sprawdzić zgodność danych z wydrukowanych projektów protokołów z ustalonymi wynikami głosowania.

Sprawdzenia dokonuje się poprzez odczytanie na głos danych z wydrukowanych projektów protokołów i porównanie ich z danymi z ręcznie sporządzonych projektów protokołów przekazanych osobie odpowiedzialnej za obsługę informatyczną komisji.

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

Postępowanie z **oryginałami** protokołu głosowania

Wydruk dwóch egzemplarzy oryginałów protokołu głosowania a następnie podpisanie ich przez wszystkich obecnych członków komisji.

Przekazanie Pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej - 1 egz. (wraz ze wszystkimi załącznikami o ile zostały sporządzone) w zaklejonej i opisanej kopercie

Ten egzemplarz protokołu Pełnomocnik przekaże następnie do Okręgowej Komisji Wyborczej

Dokumentacja OKW - 1 egz. protokołu w opisanej kopercie.

Przekazanie w depozyt urzędnikowi wyborczemu podczas przekazywania dokumentacji z wyborów.

Uwaga!
Do oryginałów protokołów należy dołączyć strony z kodem QR

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

Wygląd wydruku strony zawierającej kod QR

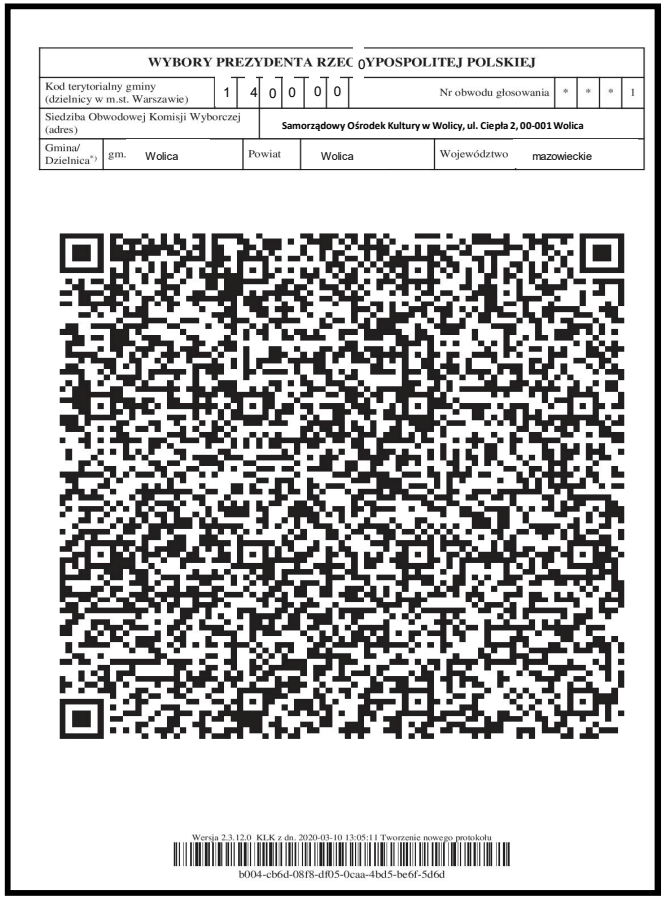

WYBORY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kod terytorialny gminy (dzielnicy w m.st. Warszawie)	1	4	0	0	0	0	Nr obwodu głosowania	*	*	*	1
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)	Samorządowy Ośrodek Kultury w Wolicy, ul. Ciepła 2, 00-001 Wolica										
Gmina/ Dzielnica*)	gm. Wolica			Powiat	Wolica		Województwo	mazowieckie			

Wersja 2.3.12.0 KLK z dn. 2020-03-10 13:05:11 Tworzenie nowego protokołu

b004-cb6d-08f8-df05-0caa-4bd5-be6f-5d6d

Kolejny, obok kodu kreskowego element elektronicznego zabezpieczenia dokumentu.

Stronę protokołu zawierającą kod QR należy dołączyć jedynie do oryginałów protokołu.

Strony z kodem QR nie dołącza się do:

- kopii protokołu wywieszanej po zakończeniu głosowania w siedzibie komisji,
- do pozostałych kopii protokołów.

Należy zwrócić uwagę, by (podpisy) parafy członków komisji na stronie zawierającej kod QR nie zachodziły zarówno na kod kreskowy jak i na kod QR.

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

Postępowanie z **kopiami** protokołu głosowania

Sporządzenie kopii protokołu głosowania (dodatkowy wydruk lub ksero) – co najmniej po 2 egz.
Nośnik elektr. (1 szt.) z zapisem danych z protokołu dołącza się tylko w przypadku, gdy nie przesłano danych do sieci elektron.

Wywieszenie 1 egz. kopii w lokalu wyborczym do publicznej wiadomości

Przekazanie po 1 egz. kopii członkom OKW i mężom zaufania

Przekazanie 1 egz. kopii + nośnika elektr. (tylko gdy nie przesłano danych do sieci elektron.) Pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej celem sprawdzenia zgodności arytm. i zatwierdzenia protokołu przez koordynatora gminnego. Ten egzemplarz protokołu Pełnomocnik przekazuje następnie wójtowi w celu udostępniania wyborcom w okresie 30 dni.

Uwaga! Sporządzone kopie protokołu nie mogą zawierać strony z kodem QR

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

Procedura wprowadzania danych do aplikacji oraz sprawdzenia poprawności sporządzenia projektu protokołu głosowania.

Sprawdzanie danych z ręcznie sporządzonego projektu protokołu odbywa się w następujący sposób:

1. Przewodniczący lub zastępca przewodniczącego OKW przekazuje osobie odpowiedzialnej za obsługę informatyczną sporządzony przez OKW projekt protokołu głosowania w obwodzie;
   - Operator informatycznej obsługi OKW, zwany dalej *„operatorem OKW”, w obecności wszystkich obecnych członków OKW* wprowadza wszystkie dane z projektu protokołu do aplikacji.
   - W trakcie wprowadzania danych aplikacja może sygnalizować na ekranie monitora błędy (w kolorze czerwonym) i ostrzeżenia (w kolorze niebieskim).
   - **BŁĘDY – powodują bezwzględną konieczność skorygowania danych zgodnie ze stanem faktycznym.**
   - Mimo tej sygnalizacji przygotowane dane liczbowe należy wprowadzić do końca, a następnie postępować jak w ppkt 2 i 3.

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

2. W przypadku gdy po wprowadzeniu wszystkich danych liczbowych aplikacja sygnalizuje **błędy lub błędy i ostrzeżenia**, należy wydrukować zestawienie błędów.

- Następnie **obowiązkiem OKW jest ustalenie przyczyny błędu i jego usunięcie** przez wprowadzenie w odpowiednich rubrykach prawidłowych danych liczbowych, bowiem bez usunięcia błędów protokół nie może zostać wydrukowany.
- W tym celu OKW powinna przeanalizować treść zestawienia błędów, sprawdzić odpowiednie dane liczbowe na arkuszach pomocniczych, sprawdzić prawidłowość działań arytmetycznych, a jeśli to jest konieczne – powtórzyć czynności związane z ustaleniem wyników głosowania (powtórzyć liczenie kart).
- Wydrukowane zestawienie błędów podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji uczestniczące w ustalaniu wyników głosowania oraz opatruje się je pieczęcią komisji. Dokument ten nie jest przekazywany do Okręgowej Komisji Wyborczej, lecz pozostaje w dokumentacji OKW;

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

3. W przypadku gdy aplikacja nie sygnalizuje błędów (zostały usunięte lub ich nie było), a jedynie sygnalizuje **ostrzeżenia**, obowiązkiem OKW jest:

- przeanalizowanie treści ostrzeżeń;
- w razie stwierdzenia ich zasadności – dokonanie korekty danych liczbowych;
- jeżeli OKW, po analizie ostrzeżeń, dojdzie do wniosku, że dane liczbowe są prawidłowe, powinna wpisać w aplikacji uzasadnienie zajętego stanowiska, które znajdzie się na wydruku raportu ostrzeżeń;
- **raport ostrzeżeń podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład OKW, uczestniczące w ustalaniu wyników głosowania oraz opatruje się go pieczęcią OKW;**
- **wydruk raportu ostrzeżeń OKW przekazuje wraz z protokołem do Okręgowej Komisji Wyborczej;**

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

4. Jeśli aplikacja nie sygnalizowała błędów lub zostały one usunięte **należy wydrukować projekt protokołu głosowania**.
   Przed wydrukiem należy zaznaczyć w aplikacji członków OKW uczestniczących w ustaleniu wyników głosowania, którzy podpiszą protokół głosowania.
   Awaria drukarki lub inne przeszkody w wydrukowaniu projektu protokołu głosowania nie zwalniają OKW posiadającej obsługę informatyczną z obowiązku wprowadzenia do aplikacji danych ze sporządzonego ręcznie projektu protokołu głosowania;

5. **OKW zobowiązana jest sprawdzić zgodność danych z wydrukowanego projektu protokołu z ustalonymi wynikami głosowania**;

- **sprawdzenia dokonuje się poprzez <u>odczytanie na głos danych z wydrukowanego projektu protokołu,</u>**
- **porównanie ich z danymi z ręcznie sporządzonego projektu protokołu przekazanego operatorowi OKW**.

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

Procedura wprowadzania danych do aplikacji oraz sprawdzenia poprawności sporządzenia projektu protokołu głosowania.

- W każdym etapie prac w aplikacji, oprócz operatora OKW, **powinni brać udział wszyscy członkowie OKW obecni w lokalu wyborczym, w tym przewodniczący lub jego zastępca**
- *(dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy pomieszczenie, w którym swoje obowiązki wykonuje operator informatycznej obsługi komisji, znajduje się w innym pomieszczeniu przynależnym do lokalu wyborczego);*

- Przy tych czynnościach mogą być też obecni mężowie zaufania i obserwatorzy społeczni oraz obserwatorzy międzynarodowi.

- **Po wydrukowaniu z aplikacji projektu protokołu głosowania, jakakolwiek zmiana w danym projekcie protokołu, powoduje konieczność ponownego wydruku tego projektu protokołu.**

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

- Wydrukowany protokół głosowania w obwodzie, **w dwóch egzemplarzach,** podpisują wszyscy członkowie OKW obecni przy ich sporządzeniu, także ci, którzy wnieśli do niego uwagi;
- **Oba egzemplarze protokołu opatruje się pieczęcią komisji;**
- Powyższe obowiązki dotyczą zarówno OKW, w których protokoły zostały sporządzone za pomocą wydruku, jak i OKW, w których z powodów technicznych protokoły zostały sporządzone ręcznie. **Komisje, w których egzemplarz protokołu drukowany jest z aplikacji, zwracają dodatkowo uwagę, by wydrukowane zostały wszystkie strony oraz strona zawierająca kod QR**;
- Wszyscy członkowie OKW obecni przy sporządzeniu protokołu **parafują wszystkie strony obu egzemplarzy protokołu**, za wyjątkiem stron z podpisami członków komisji i stron pustych (dotyczy to przypadku drukowania dwustronnego).

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁU

- Należy uważać, by parafy członków komisji nie były umieszczane na kodzie symbolu systemu informatycznego oraz na kodzie QR .
- Należy sprawdzić, czy wszystkie strony protokołów zawierają ten sam unikatowy kod protokołu.

Przykład

- Należy sprawdzić, czy protokoły są kompletne tj. czy zawierają wszystkie strony.
- Należy sprawdzić, czy protokoły podpisali wszyscy członkowie komisji obecni przy tej czynności. Czy umieszczono parafy wszystkich członków komisji na każdej stronie protokołów.
- Należy sprawdzić, czy do protokołów dołączono wszystkie załączniki wynikające z wpisów w poz. 15-22 protokołów.
- Należy sprawdzić, czy protokoły zostały opatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZESŁANIE DANYCH Z PROTOKOŁU DO SYSTEMU INFORMATYCZNEGO WOW

Czynność ta może być wykonana dopiero po podpisaniu oraz parafowaniu protokołu przez wszystkich obecnych przy tej czynności członków OKW oraz opatrzeniu protokołu pieczęcią OKW.

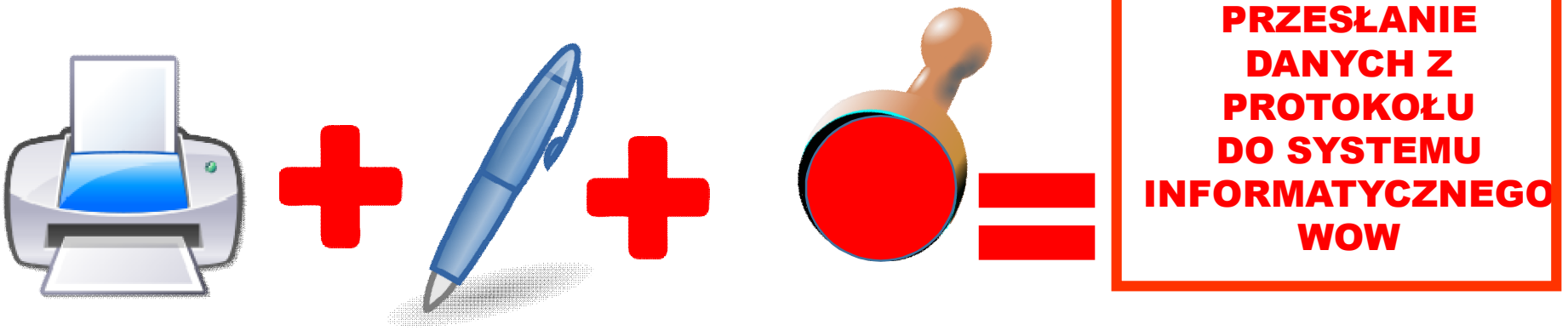

Przesłania danych, w imieniu komisji dokonuje operator OKW.

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

1. Operator OKW dokonuje zapisu danych z protokołów na nośniku elektronicznym TYLKO w sytuacji, gdy OKW nie miała możliwości wprowadzenia do sieci elektronicznego przekazywania danych z protokołów.

2. Komisja sporządza co najmniej dwie kopie protokołu głosowania.

- Kopie protokołu głosowania, w miarę możliwości technicznych powinny być kserokopiami protokołów sporządzonych przez OKW.
- Jako kopie można wykorzystać także wydruki dodatkowych egzemplarzy projektów protokołów (w OKW korzystających ze wspomagania informatycznego).
- Kopie protokołu w OKW, które nie miały obsługi informatycznej i nie miały możliwości zrobienia ich kserokopii, sporządza się ręcznie z wykorzystaniem dodatkowych formularzy protokołu głosowania wówczas w **tytule formularza należy wykreślić wyraz „protokół" i wpisać wyrazy „kopia protokołu".**

Kopie poświadczają za zgodność z oryginałem członkowie komisji obecni przy ich sporządzeniu, podpisując je, parafując każdą stronę i opatrując je pieczęcią komisji. Obowiązki te dotyczą zarówno komisji, w których kopie protokołu są kserokopiami protokołu, zostały sporządzone ręcznie, lub w których zostały one sporządzone w systemie informatycznym.

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

3. Jeden egzemplarz kopii protokołu głosowania, po zabezpieczeniu przed wpływem warunków atmosferycznych (deszcz itp.) OKW wywiesza w miejscu łatwo dostępnym dla zainteresowanych i widocznym po zamknięciu lokalu.

   Kopia protokołu powinna być wywieszona w taki sposób, żeby możliwe było ich odczytanie także z wózka inwalidzkiego.

   Jeżeli w treści uwag zostaną zamieszczone dane osobowe, należy je zanonimizować (zasłonić, ukryć) na kopii protokołu podawanej do publicznej wiadomości (*pkt 116 Wytycznych PKW*).

- Wywieszenie kopii protokołu głosowania winno nastąpić niezwłocznie po sporządzeniu protokołu, jednak nie wcześniej niż po godzinie 21.00.
- O ile w treści uwag protokołu zostały jednak zamieszczone dane osobowe wyborców lub mężów zaufania, należy je bezwzględnie zanonimizować.
- Nie wywiesza się strony protokołu zawierającej kod QR.

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości

- Poza przypadkami nadzwyczajnych wydarzeń (np. katastrofa budowlana dotycząca budynku, w którym znajduje się lokal wyborczy), OKW nie może opuścić lokalu wyborczego przed wywieszeniem kopii protokołu głosowania.

- Przewodniczący OKW ustala z członkami OKW sposób komunikowania się w razie potrzeby zwołania posiedzenia w przypadku nieprzyjęcia protokołu przez pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej lub przez Okręgową Komisję Wyborczą.

- Członkowie OKW zobowiązani są do pozostawania w gotowości do wzięcia udziału w ewentualnym posiedzeniu OKW w takim przypadku.

W przypadku sprostowań dokonywanych w protokole komisja obowiązana jest podać niezwłocznie treść sprostowanego protokołu do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie w sposób wskazany w poprzednim slajdzie (obok wcześniej wywieszonego tam protokołu jak wskazano w pkt 116).

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA PEŁNOMOCNIKOWI OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Drugi egzemplarz kopii protokołu głosowania w obwodzie przewodniczący OKW lub jego zastępca przekazuje niezwłocznie wójtowi, za pośrednictwem pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej – *pkt 119 Wytycznych PKW.*

Kolejne egzemplarze kopii protokołów głosowania sporządza się w odpowiedniej liczbie i przekazuje członkom OKW oraz mężom zaufania.
Nie jest to decyzja uznaniowa OKW, lecz jej obowiązek.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA PEŁNOMOCNIKOWI OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Obwodowa komisja wyborcza przekazuje Pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej wymagane dokumenty z wyborów w 3 kopertach:

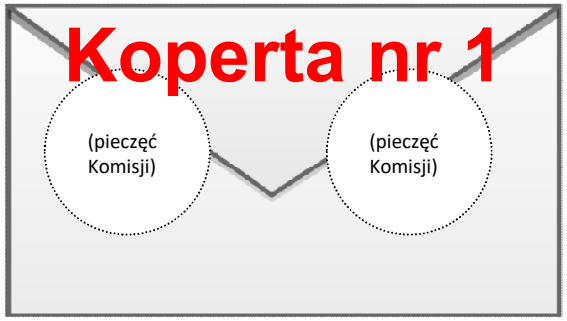

Zawiera:

- **jeden egzemplarz protokołu głosowania,**
- **wszystkie załączniki, jeżeli były sporządzone** *(adnotacje komisji, które nie zmieściły się w protokole, uwagi mężów zaufania, uwagi członków komisji, stanowisko komisji w sprawie uwag wniesionych przez mężów zaufania lub członków komisji, stanowiące ich integralną część).*
- **w kopercie tej komisje posiadające obsługę informatyczną umieszczają również stronę zawierającą kod QR.**

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA PEŁNOMOCNIKOWI OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Kopertę nr 1 obowiązkowo zakleja się, pieczętuje na złączeniach oraz opisuje:

„Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
- Głosowanie w dniu 28 czerwca 2020 r.
Obwód głosowania nr ..... Gmina
.....
Adres siedziby Obwodowej Komisji Wyborczej
.....”.

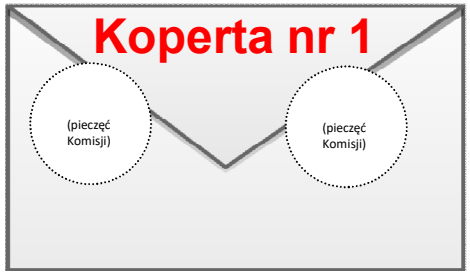

Przed zaklejeniem koperty należy ponownie sprawdzić:

- czy przesyłany dokument **jest protokołem głosowania a nie np. raportem ostrzeżeń lub zestawieniem błędów,**
- czy przesyłany dokument **jest oryginałem**,
- czy przesyłany dokument **jest kompletny i na każdej stronie jest taki sam kod cyfrowy**,
- czy przesyłany dokument **zawiera podpisy wszystkich członków komisji**,
- czy przesyłany dokument **zawiera wymagane parafy na każdej stronie**,
- czy przesyłany dokument **jest opatrzony czytelną pieczęcią komisji**,
- czy **do przesyłanego dokumentu dołączono stronę z kodem QR**?

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA PEŁNOMOCNIKOWI OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Koperta nr 2

Zawiera:

- sporządzoną w sposób określony w pkt 115 – **kopię protokołu głosowania wraz ze wszystkimi załącznikami**, ale **bez strony z kodem QR**.

Koperta nr 3

Zawiera:

- **raport ostrzeżeń**, jeżeli został sporządzony.

Ponadto komisja przekazuje pełnomocnikowi egzemplarz kopii, o którym mowa w pkt 119 wytycznych, jest on również wykorzystywany przez koordynatora gminnego ds. informatyki do potwierdzenia protokołu w systemie informatycznym oraz w przypadku, gdy komisja nie miała zapewnionej obsługi informatycznej do wprowadzenia danych liczbowych do tego systemu.

Dokumenty w kopertach nr 1, 2 oraz 3 należy przekazać **wyłącznie** pełnomocnikowi okręgowej komisji wyborczej lub osobie przez niego upoważnionej, a ich przekazanie potwierdza się na piśmie.
W czasie przewożenia i przekazywania koperty z protokołem mogą być obecni mężowie zaufania i obserwatorzy międzynarodowi.

Krajowe Biuro Wyborcze

POPRAWIENIE NIEZGODNOŚCI W PROTOKOLE GŁOSOWANIA

- W przypadku niezgodności arytmetycznych stwierdzonych przez pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej na podstawie otrzymanej kopii protokołu, pełnomocnik zwraca przewodniczącemu OKW do poprawienia protokół w nienaruszonej kopercie.
- Poprawienie protokołu przez OKW może polegać na sporządzeniu nowego protokołu głosowania w obwodzie.
- O sposobie sprostowania niezgodności arytmetycznych OKW zawiadamia telefonicznie pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej i po uzyskaniu potwierdzenia, że zostały one usunięte, poprawia protokół.
- Błędnie sporządzony protokół stanowi dokument z głosowania.
- Na pierwszej stronie protokołu należy uczynić adnotację „WADLIWY".
- Adnotację tę opatrują podpisami wszyscy członkowie OKW obecni przy tej czynności a następnie opatrują pieczęcią OKW.

Prawidłową treść protokołu należy podać ponownie do wiadomości publicznej poprzez wywieszenie protokołu w siedzibie komisji, obok wywieszonej pierwotnie kopii protokołu, którą należy opatrzyć adnotacją „WADLIWY"

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
- po poprawieniu -

- **Poprawiony protokół OKW przekazuje ponownie w tym samym jak uprzednio trybie - pkt. 121-125 Wytycznych PKW, wraz z jego kopią, pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej.**

- **Po otrzymaniu poprawionej kopii protokołu pełnomocnik sprawdza, czy błędy usunięto i potwierdza poprawność ustalonych danych.**

Na podstawie kopii protokołu z poprawnie ustalonymi danymi przekazanej pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej, koordynator gminny ds. informatyki potwierdza protokół w systemie WOW – pkt 126 Wytycznych PKW.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Najczęstsze błędy techniczne popełniane przez OKW, które powodują konieczność ponownego sporządzenia protokołu lub też dokonania zmian w protokole:

- **brak odciśniętej pieczęci na protokole lub pieczęć jest nieczytelna,**
- **brak części podpisów członków OKW na protokole,**
- **protokół został dostarczony jako niekompletny – brak strony lub dołączono stronę (strony) z innej wersji protokołu,**
- **do koperty włożono kserokopię bądź zestawienie błędów zamiast oryginału protokołu,**
- **dostarczono pustą kopertę.**

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW

Po sporządzeniu protokołów głosowania i podaniu ich do publicznej wiadomości OKW składa do opakowań zbiorczych osobno:

Pierwsze opakowanie zbiorcze

sporządzone wcześniej, opisane pakiety zawierające posegregowane:

- **karty ważne,**
- **karty nieważne,**
- **niewykorzystane karty do głosowania.**

Do opakowania zbiorczego przeznaczonego na karty do głosowania, nie można pakować żadnych innych dokumentów z wyborów oraz materiałów biurowych lub wyposażenia komisji.

Po dokładnym zamknięciu opakowanie zbiorcze zapieczętowuje się, przy użyciu pieczęci komisji, w sposób uniemożliwiający jego otwarcie bez naruszenia odcisku pieczęci.

W przypadku użycia worków do przygotowania opakowań zbiorczych, komisja zamyka worek oklejając go dokładnie taśmą klejącą i nakłada plombę strunową, jeżeli została przekazana komisji.

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW

Drugie opakowanie zbiorcze

W odrębnym drugim opakowaniu zbiorczym - powinny być zapakowane:

- **drugi egzemplarz protokołu głosowania**;
- **spis wyborców** wraz z dołączonymi do niego zaświadczeniami o prawie do głosowania oraz aktami pełnomocnictwa;
- **pakiety zawierające koperty wraz z kartami**, o których mowa w pkt 68 i 70 wytycznych;
- **pakiety wyborcze niedoręczone lub nieodebrane osobiście przez wyborców** przekazane komisji do zakończenia głosowania, o których mowa w pkt 74 wytycznych,
- **puste koperty zwrotne oraz puste koperty na kartę do głosowania**, o których mowa w pkt 66 ppkt 4 oraz pkt 71 i 94 ppkt 1 wytycznych,

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW

Do drugiego opakowania zbiorczego należy ewentualnie dodać :

- **nieuwzględnione w obliczeniach karty do głosowania** niewrzucone do urny wyborczej:
- znalezione przez komisję, o których mowa w pkt 85, o ile komisja takie karty odnalazła w lokalu wyborczym lub budynku, w którym znajduje się lokal, z powodu umieszczenia w jednej kopercie na kartę do głosowania więcej niż jednej karty do głosowania, o czym mowa w pkt 94 pkt 2;
- **pakiety wyborcze i niewrzucone do urny wyborczej koperty zwrotne**, o których mowa w pkt 85, o ile komisja takie karty odnalazła w lokalu wyborczym lub budynku, w którym znajduje się lokal,
- **nośniki z zarejestrowanym przez mężów zaufania przebiegiem czynności komisji**, o ile został dołączony jako dokument z wyborów, o których mowa w pkt 10;
- **wszystkie arkusze pomocnicze i niewykorzystane formularze protokołu** (także błędnie wypełnione) oraz **wadliwie sporządzone protokoły głosowania, drugie egzemplarze raportu ostrzeżeń** itp.

Opakowanie to opisuje się, pieczętuje i zabezpiecza przed możliwością niekontrolowanego otwarcia.

Krajowe Biuro Wyborcze

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW

Trzecie opakowanie zbiorcze

Kolejny - trzeci - pakiet stanowiący odrębną paczkę, powinien zawierać pozostałą dokumentację z działalności OKW, w tym:

- **protokoły posiedzeń**
- **uchwały,**

Opakowanie to opisuje się, pieczętuje i zabezpiecza przed możliwością niekontrolowanego otwarcia.

UWAGA!!!

➢**Osobno pakuje** się **listę osób, którym udzielono pełnomocnictwa do głosowania,** na której komisja odnotowała fakt głosowania przez pełnomocnika**.** Należy zwrócić szczególną uwagę, **aby** podczas segregowania dokumentów z wyborów **wyodrębnić** tę **listę**. **Nie może ona zostać złożona do żadnego opakowania zbiorczego.**

➢**Listę osób, którym udzielono pełnomocnictwa do głosowania, urzędnik wyborczy przekazuje przedstawicielowi wójta.**

Wykonanie tych czynności jest niezbędne do prawidłowego zaktualizowania spisu wyborców na ewentualne ponowne głosowanie.

Krajowe Biuro Wyborcze

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW

Przekazanie opakowań zbiorczych urzędnikowi wyborczemu

Po otrzymaniu informacji o przyjęciu protokołu głosowania przez okręgową komisję wyborczą przewodniczący komisji przekazuje w depozyt urzędnikowi wyborczemu wszystkie opakowania zbiorcze i paczki z dokumentami.

Ponadto przewodniczący komisji przekazuje urzędnikowi wyborczemu pieczęć komisji.

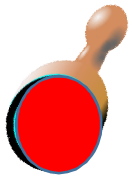

Sposób przekazania należy uzgodnić wcześniej z osobami, którym materiały te są przekazywane.

Osobno należy przekazać, materiały techniczne takie jak: nakładki Braille`a, osłony na spisy wyborców, maczałki do pieczątek, nożyczki itp. Materiały te mogą zostać wykorzystane w ewentualnym ponownym glosowaniu.

PLOMBY WYBORCZE

Urzędnicy wyborczy oraz członkowie OKW otrzymają do swojej dyspozycji plomby typu:

plomba jednorazowa - naklejka foliowa

plomba strunowa

Każda z plomb jest opatrzona unikatowym numerem.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH
- szczególne zadania OKW -

Jedynie w obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej dopuszczalne jest głosowanie przy zastosowaniu urny pomocniczej.

OKW powołana dla takiego obwodu, po uzgodnieniu z Okręgową Komisją Wyborczą, **może** zarządzić stosowanie w głosowaniu urny pomocniczej (oprócz urny zasadniczej).

Urna pomocnicza służy do głosowania poza lokalem tylko przez tych wyborców, którzy są wpisani do spisu wyborców w danym obwodzie głosowania i wyrażą wolę takiego głosowania.

OKW ogłasza w zakładzie leczniczym lub domu pomocy społecznej przed dniem głosowania informację o możliwości głosowania w pomieszczeniach, w których przebywają pacjenci obłożnie chorzy i pensjonariusze mający trudności w poruszaniu się;

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH

OKW zbiera informacje, którzy wyborcy chcą głosować w pomieszczeniu, w którym przebywają, a następnie sporządza wykaz nazwisk i imion tych osób, ze wskazaniem numerów pomieszczeń, do których członkowie OKW powinni przynieść urnę;

OKW ustala orientacyjną liczbę kart do głosowania każdego rodzaju, z pewną nadwyżką w stosunku do wcześniejszych zgłoszeń (na wypadek zgłoszeń dodatkowych dokonanych w trakcie głosowania), i przygotowuje pokwitowanie przyjęcia tych kart przez członków OKW, którzy przeprowadzą głosowanie poza lokalem wyborczym;

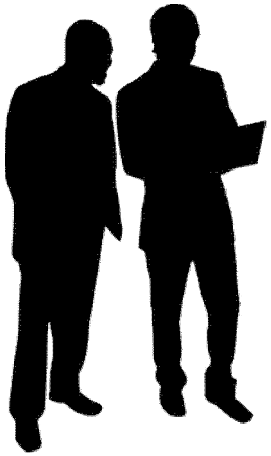

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH

OKW w drodze uchwały, określa czas (godziny) głosowania poza lokalem wyborczym i przerwę w głosowaniu, w tym czasie w lokalu przy wykorzystaniu urny zasadniczej. Zaleca się, aby przerwę w głosowaniu zarządzić w czasie, gdy większość wyborców umieszczonych w spisie oddała głosy w lokalu wyborczym.

Przerwa w głosowaniu, o której mowa, nie stanowi podstawy do przedłużenia czasu głosowania.
Uchwałę OKW o przerwie w głosowaniu należy wywiesić na drzwiach lokalu wyborczego przed rozpoczęciem głosowania przy użyciu urny pomocniczej.

Uchwała powinna być wywieszona w taki sposób, żeby możliwe było jej odczytanie także z wózka inwalidzkiego.

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH

- **Przed przystąpieniem do głosowania poza lokalem wyborczym OKW pieczętuje wlot urny zasadniczej, zaklejając go paskiem papieru opatrzonym pieczęcią OKW i podpisami jej członków**. Jeżeli OKW otrzymała jednorazowe plomby (nalepki foliowe) opatrzone unikatowym numerem, należy zabezpieczyć urnę przed niekontrolowanym otwarciem za ich pomocą. W takim przypadku każdorazowo numer plomby – nalepki foliowej, niezwłocznie po ich założeniu, powinien być wpisany przez przewodniczącego OKW lub jego zastępcę do wewnętrznego protokołu, a członkom OKW, którzy będą prowadzili głosowanie przy wykorzystaniu urny pomocniczej, wydaje protokolarnie spis wyborców, odpowiednią liczbę kart do głosowania oraz wykaz pacjentów zakładu leczniczego lub pensjonariuszy domu pomocy społecznej, którzy wyrazili wolę głosowania w pomieszczeniu, w którym przebywają. **Następnie komisja sprawdza, czy urna pomocnicza jest pusta i pieczętuje ją w sposób jak wyżej stosując plomby.**
- W trakcie przeprowadzania głosowania przy użyciu urny pomocniczej żaden z członków OKW nie może przebywać w lokalu wyborczym.
- W tym czasie **lokal OKW musi być zamknięty i zaplombowany** paskiem papieru opatrzonym pieczęcią komisji i podpisami jej członków.

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH

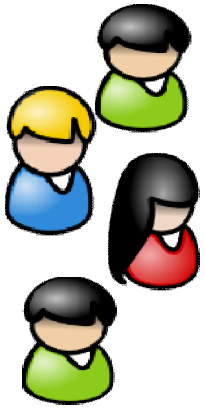

Głosowanie poza lokalem komisji może prowadzić co najmniej 3 członków komisji przez nią wyznaczonych, (a w przypadku komisji powołanej w składzie 3 osób – co najmniej 2 członków); członkom komisji mogą towarzyszyć mężowie zaufania oraz obserwatorzy społeczni i obserwatorzy międzynarodowi.

OKW jest obowiązana dotrzeć z urną do każdego wyborcy, który wyraził wolę skorzystania z tej formy udziału w głosowaniu, a także umożliwić głosowanie innym wyborcom.

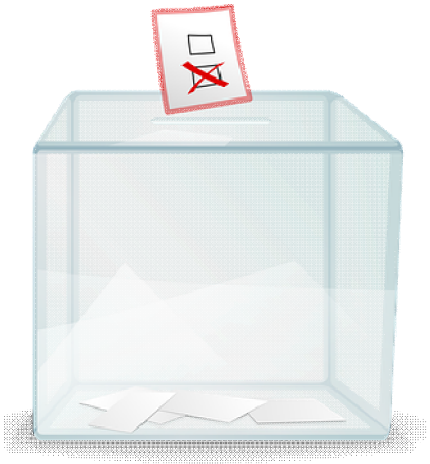

Wyborca po otrzymaniu kart do głosowania kwituje ich odbiór podpisem w spisie, a członek OKW w rubryce spisu „Uwagi" umieszcza litery „UP" (jako skrót od nazwy „urna pomocnicza"), w celu późniejszego rozliczenia kart do głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH

Po zakończeniu głosowania poza lokalem komisji członkowie OKW rozliczają się protokolarnie z otrzymanych wcześniej kart do głosowania (uwzględniając ich liczbę wymienioną w pokwitowaniu oraz liczbę znaków „UP” w spisie)”, zwracają niewykorzystane karty do głosowania i pieczętują wlot urny pomocniczej; zapieczętowaną urnę oddaje się pod dozór przewodniczącemu OKW, z tym że urnę należy postawić obok urny zasadniczej.

OKW sprawdza następnie, czy pieczęcie urny zasadniczej: na wlocie i na urnie, nie zostały naruszone, sporządza protokół potwierdzający dokonanie sprawdzenia, otwiera wlot urny zasadniczej i wznawia głosowanie w lokalu OKW.

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH

Po zamknięciu lokalu wyborczego OKW dokonuje otwarcia urny pomocniczej przed otwarciem urny zasadniczej.

OKW po zakończeniu swojej pracy przekazuje w depozyt urzędnikowi wyborczemu akta ze swojej pracy, w tym:

- **uchwałę komisji w sprawie zarządzenia zastosowania urny pomocniczej przy przeprowadzeniu głosowania,**
- **wykaz wyborców, którzy wyrazili chęć głosowania przy użyciu urny pomocniczej,**
- **uchwałę komisji w sprawie przerwy w głosowaniu,**
- **protokół przekazania spisu wyborców i kart do głosowa**
- **protokół rozliczenia kart do głosowania,**
- **protokół ze sprawdzenia pieczęci urny zasadniczej.**

Wzory dokumentów sporządzanych w związku z przeprowadzaniem głosowania przy użyciu urny pomocniczej stanowią załączniki do wytycznych

Krajowe Biuro Wyborcze

PONOWNE GŁOSOWANIE

- W przypadku konieczności przeprowadzenia ponownego głosowania w dniu 12 lipca 2020 r., ponowne głosowanie przeprowadza i ustala jego wyniki w obwodzie ta sama komisja, która przeprowadziła głosowanie w dniu 28 czerwca 2020 r.
- Zadania komisji są analogiczne jak te związane z przeprowadzeniem głosowania w dniu 28 czerwca 2020 r.
- Podczas czynności komisji w dniu ponownego głosowania w lokalu wyborczym mogą przebywać wyłącznie mężowie zaufania komitetów wyborczych, które zgłosiły kandydatów uczestniczących w ponownym głosowaniu.
- Mężowie zaufania mogą legitymować się upoważnieniami dotyczącymi wyborów przeprowadzanych w dniu pierwszego głosowania.
- Pełnomocnicy wyborczy, mogą wyznaczyć do pełnienia funkcji męża zaufania nową osobę.
- Każdego kandydata uczestniczącego w ponownym głosowaniu może reprezentować tylko jeden mąż zaufania.

PONOWNE GŁOSOWANIE

- W czasie ponownego głosowania wyborcy przedkładający zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania są dopisywani do spisu na podstawie tego zaświadczenia. Komisja, dopisując nazwisko wyborcy w rubryce „Uwagi”, umieszcza adnotację „Z 12.07”.
- Komisja szczególnie starannie sprawdza, czy przedstawiane przez wyborców zaświadczenia o prawie do głosowania dotyczą ponownego głosowania. Komisja odmawia wydania karty do głosowania w przypadku przedłożenia zaświadczenia o prawie do głosowania dotyczącego głosowania w dniu 28 czerwca 2020 r.
- Wraz ze spisem wyborców komisja otrzyma aktualną listę wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania. Na podstawie tej listy komisja dopuści do głosowania osoby posiadające pełnomocnictwo do głosowania, które głosując w pierwszym głosowaniu, oddały komisji akt pełnomocnictwa. Komisja dopuści również do głosowania pełnomocników, którzy w dniu ponownego głosowania przedstawią akty pełnomocnictwa.

Dlatego też, po pierwszym głosowaniu, listy osób, którym udzielono pełnomocnictwa do głosowania, nie wolno spakować do żadnego z trzech zbiorczych pakietów, lecz należy odrębnie przekazać urzędnikowi wyborczemu.

Krajowe Biuro Wyborcze

Szanowni Państwo,

uprzejmie dziękujemy za udział w szkoleniu.

Zespół
Krajowego Biura
Wyborczego

Czerwiec 2020 r.

Krajowe Biuro Wyborcze